

Stichting
Pensioenfonds voor de Woningcorporaties

Flexpensioenreglement

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave.....	2
1 Begripsbepalingen	5
Artikel 1 - Begripsbepalingen	5
2 Algemene bepalingen	9
Artikel 2 - Werkingssfeer	9
Artikel 3 - Deelneming.....	9
Artikel 4 - Pensioenaanspraken.....	10
Artikel 5 - Aanspraken bij een kortere of langere arbeidsduur	11
Artikel 6 - Pensioengrondslag.....	11
Artikel 7 - Karakter pensioenregeling.....	12
3 Ouderdoms- en nabestaandenpensioen	13
Artikel 8 - Ouderdompensioen	13
Artikel 9 - Partnerpensioen	14
Artikel 10 - Bijzonder partnerpensioen.....	15
Artikel 11 - Wezenpensioen	15
Artikel 12 - Geen aanspraak op (bijzonder) partner- en/of wezenpensioen	16
Artikel 13 - Aanspraken bij beëindiging van de deelneming anders dan door overlijden of het ingaan van het ouderdompensioen	17
4 Keuzemogelijkheden ouderdoms- en partnerpensioen	18
Artikel 14 - Uitruil partnerpensioen voor ouderdompensioen	18
Artikel 15 - Uitruil ouderdompensioen voor partnerpensioen	18
Artikel 16 - Uitstel ouderdompensioen	19
Artikel 17 - Vervroeging ouderdompensioen.....	19
Artikel 18 - Deeltijdpensioenering	20
Artikel 19A - Hoog/laag-uitkering.....	21
Artikel 19B - Bedrag ineens	22
5 Arbeidsongeschiktheids- pensioenen	24
Artikel 20 - Algemene bepalingen met betrekking tot de arbeidsongeschiktheids-pensioenen (WAO/WIA).....	24
Artikel 20a - Algemene bepalingen met betrekking tot het WIA-pluspensioen en WIA-excedentpensioen (WIA)	25
Artikel 21 - Het WIA-pluspensioen (WIA).....	25
Artikel 21a - Het WIA-excedentpensioen (WIA).....	26
Artikel 22 - Het WGA-hiaatpensioen (WIA).....	27
Artikel 23 - Het invaliditeitspensioen (WAO).....	28
Artikel 24 - Het aanvullend arbeidsongeschiktheidspensioen (WAO).....	29
Artikel 25 - Anticumulatie van vervroegd ouderdompensioen en arbeidsongeschiktheidspensioenen	30
6 Aanvullende regelingen.....	32
Artikel 26 - Nettopensioen	32
Artikel 27 - Anw-hiaatpensioen.....	32

7 Bijzondere pensioen- opbouw	34
Artikel 28 - Premievrije deelneming bij arbeidsongeschiktheid in de zin van de WIA (WIA).....	34
Artikel 29 - Premievrije deelneming bij arbeidsongeschiktheid in de zin van de WAO (WAO)	36
Artikel 30 - FVP-Voortzetting (Vervallen).....	38
Artikel 31 - Inkoop van pensioen voor nabestaanden van een werkloze werknemer.....	38
Artikel 32 - Onbetaald verlof en levensloopverlof.....	38
Artikel 33 - Demotie en verlaging arbeidsduur.....	39
Artikel 34 - Vrijwillige voortzetting ouderdoms- en nabestaandenpensioen	40
Artikel 35 - Vrijwillige voortzetting arbeidsongeschiktheidspensioenen	41
8 Toeslagverlening	42
Artikel 36 - Algemeen.....	42
Artikel 37 - Verhoging pensioenaanspraken deelnemers	42
Artikel 38 - Verhoging pensioenaanspraken gewezen deelnemers en verhoging pensioenrechten van pensioengerechtigden	43
9 Overige mogelijkheden	44
Artikel 39 - Verevening en conversie bij scheiding	44
Artikel 40 - Individuele waardeoverdracht.....	45
Artikel 41 - Collectieve waardeoverdracht	46
10 Premie	47
Artikel 42 - Premie ouderdoms- en nabestaandenpensioen	47
Artikel 43 - Premie arbeidsongeschiktheidspensioenen.....	47
Artikel 44 - Premie bij vrijwillige voortzetting.....	48
Artikel 45 - Premie bij een kortere of langere arbeidsduur.....	48
11 Uitkeren pensioenen	49
Artikel 46 - Aanvraag en toekenning	49
Artikel 47 - Uitbetaling periodieke uitkeringen.....	49
Artikel 48 - Afkoop algemeen	49
Artikel 49 - Afkoop klein ouderdomspensioen.....	50
Artikel 50 - Afkoop klein partner- en/of wezenpensioen.....	50
Artikel 51 - Afkoop klein bijzonder partnerpensioen.....	50
12 Informatieverstrekking	51
Artikel 52 - Verplichtingen van aangesloten werkgevers, (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden.....	51
Artikel 53 - Verplichte gegevensverstrekking bij ziekte en arbeidsongeschiktheid	51
Artikel 54 - Informatieverstrekking door het fonds algemeen	53
Artikel 55 - Informatieverstrekking door het fonds op verzoek.....	53
Artikel 56 - Informatie aan (gewezen) deelnemer bij aanvang of beëindiging deelneming	53
Artikel 57 - Informatie aan de deelnemer.....	54
Artikel 58 - Informatie aan de gewezen deelnemer	54
Artikel 59 - Informatie aan de pensioengerechtigde.....	54
Artikel 60 - Informatie aan de gewezen partner.....	55
Artikel 61 - Informatie aan het verantwoordingsorgaan.....	55
13 Vrijstelling wegens gemoedsbezwaren	56
Artikel 62 - Verlenen vrijstelling	56
Artikel 63 - Spaarbijdragen.....	56

Artikel 64 - Spaarrekening en spaartegoed	57
Artikel 65 - Van kracht worden pensioenregeling.....	57
Artikel 66 - Intrekking vrijstelling	58
14 Overgangsbepalingen	59
Artikel 67 - Overgangsbepalingen	59
Artikel 68 - Overgangsbepaling 2006; voorwaardelijke regeling	60
15 Slotbepalingen	62
Artikel 69 - Vermindering pensioenaanspraken en pensioenrechten	62
Artikel 70 - Fiscaal slotartikel.....	63
Artikel 71 - Klachten	63
Artikel 72 - Geschillen	63
Artikel 73 - Gevallen waarin het reglement niet voorziet.....	63
Artikel 74 - Hardheidsclausule	64
Artikel 75 - Wajong.....	64
Artikel 76 - Inwerkingtreding	64

1 Begripsbepalingen

Artikel 1 - Begripsbepalingen

In dit reglement wordt verstaan onder:

Aangesloten werkgever	<ol style="list-style-type: none"> 1. werkgever die verplicht is aangesloten bij het <i>fonds</i> op grond van de verplichtstellingsbeschikking, krachtens artikel 2 van de Wet verplichte deelneming in een bedrijfstakpensioenfonds 2000, en aan wie geen vrijstelling is verleend; 2. werkgever die vrijwillig is aangesloten bij het <i>fonds</i> krachtens een uitvoeringsovereenkomst en die door de Commissie Gelijktelling Werkgevers, als bedoeld in de <i>cao</i>, is gelijkgesteld met een verplicht <i>aangesloten werkgever</i>; 3. werkgever die vrijwillig is aangesloten bij het <i>fonds</i> krachtens een uitvoeringsovereenkomst en die niet door de Commissie Gelijktelling Werkgevers, als bedoeld in de <i>cao</i>, is gelijkgesteld met een verplicht <i>aangesloten werkgever</i>.
Afvloeiingsregeling	elke vorm van individuele of collectieve beëindiging van het dienstverband met de <i>aangesloten werkgever</i> waarbij een vergoeding (direct of indirect in financiële zin) ter compensatie van de gedeerde inkomsten door de werkgever wordt betaald, waaronder mede wordt verstaan ontbinding van de arbeidsovereenkomst door de rechter onder toekenning van een vergoeding.
AOW-ingangsdatum	de eerste dag van de maand waarin het recht op de <i>AOW-uitkering</i> ontstaat.
AOW-leeftijd	de leeftijd waarop de <i>AOW-uitkering</i> ingaat, als bedoeld in artikel 7a van de Algemene Ouderdomswet.
AOW-uitkering	het bruto ouderdomspensioen dat ingevolge de Algemene Ouderdomswet jaarlijks aan een gehuwde wordt toegekend, zonder toeslag en vermeerderd met de ingevolge die wet op het moment van vaststelling van de pensioengrondslag geldende vakantietoeslag.
Arbeidsongeschikt	de situatie waarin aanspraak bestaat op een uitkering ingevolge de <i>WAO</i> of de <i>WIA</i> , zodra de uitkering is toegekend door het <i>UWV</i> .
Bestuur	het <i>bestuur</i> van het <i>fonds</i> .
Cao	de collectieve arbeidsovereenkomst voor personeel in dienst van de woningcorporaties, alsmede de algemeen verbindend verklaarde bepalingen van die collectieve arbeidsovereenkomst.
Dagloon, vervolgdagloon en maandloon	<ul style="list-style-type: none"> - <i>dagloon</i> zoals bedoeld in de <i>WAO</i>, dan wel <i>WIA</i>. - <i>maandloon</i> zoals bedoeld in de <i>WIA</i>. - <i>vervolgdagloon</i> zoals bedoeld in de <i>WAO</i>. <p>De lonen zijn gemaximeerd, overeenkomstig artikel 17 lid 1 van de Wet financiering sociale verzekeringen.</p>
Deelnemer	(gewezen) <i>werknemer</i> die deelneemt aan de pensioenregeling van het <i>fonds</i> .
Eerste ziektedag	de eerste dag van de <i>wettelijke ziekteperiode</i> waar de arbeidsongeschiktheid uit voortvloeit.
Feitelijke pensioendatum	de eerste dag van de maand waarin het ouderdomspensioen van de (gewezen) <i>deelnemer</i> (gedeeltelijk) ingaat.

Fonds	Stichting Pensioenfonds voor de Woningcorporaties.
Gelegaliseerde handtekening	de handtekening die door een notaris of door de Burgemeester van de woonplaats van de ondertekenaar, is geverifieerd op echtheid dan wel digitale ondertekening door middel van DigiD.
Gepensioneerde	<i>pensioengerechtigde</i> van wie het ouderdomspensioen is ingegaan.
Gewezen deelnemer	(gewezen) <i>werknemer</i> van wie de deelneming aan de pensioenregeling van het <i>fonds</i> is beëindigd anders dan door overlijden of het bereiken van de <i>feitelijke pensioendatum</i> , doch uiterlijk de eerste dag van de maand waarin de 68-jarige leeftijd wordt bereikt en van wie de <i>pensioenaanspraken</i> niet zijn afgekocht of overgedragen.
Gewezen partner	<ol style="list-style-type: none"> degene van wie het huwelijk met de (gewezen) <i>deelnemer</i> of <i>gepensioneerde</i> na het begin van diens deelneming aan het <i>fonds</i> is beëindigd door echtscheiding, dan wel door ontbinding na scheiding van tafel en bed; degene van wie het geregistreerd partnerschap met de (gewezen) <i>deelnemer</i> of <i>gepensioneerde</i> na het begin van diens deelneming bij het <i>fonds</i> is beëindigd, anders dan door dood, vermissing of omzetting in een huwelijk; degene van wie het samenlevingscontract, zoals bepaald onder 3 van het begrip <i>partner</i>, met de (gewezen) <i>deelnemer</i> of <i>gepensioneerde</i> na het begin van diens deelneming bij het <i>fonds</i> is beëindigd anders dan door dood, vermissing of omzetting in een huwelijk of geregistreerd partnerschap. De (gewezen) <i>deelnemer</i> meldt het einde van de samenleving direct aan het <i>fonds</i>, waarbij de datum waarop de <i>gewezen partner</i> volgens de Basisregistratie Personen (BRP) niet meer op hetzelfde adres woont, leidend is voor de kwalificatie als <i>gewezen partner</i>. Een afwijkende datum wordt enkel aangenomen indien er een schriftelijke respectievelijk digitale verklaring voorzien van <i>gelegaliseerde handtekeningen</i> van de <i>gewezen partner</i> en de (gewezen) <i>deelnemer</i> of <i>gepensioneerde</i> wordt overlegd.
IVA-uitkering	uitkering ingevolge de inkomensverzekering voor duurzaam en volledig arbeidsongeschikten ingevolge de <i>WIA</i> .
Loon	het vaste maandelijkse loon dat voor de <i>deelnemer</i> op de datum van vaststelling van zijn pensioengrondslag geldt op basis van de normale arbeidsduur, vermeerderd met een evenredig gedeelte van de voor de betrokken <i>deelnemer</i> geldende vakantietoeslag. Vanaf 1 januari 2015 wordt als <i>loon</i> bedoeld in de eerste volzin van deze definitie ten hoogste het bedrag als genoemd in artikel 18ga van de Wet op de Loonbelasting 1964 in aanmerking genomen. De maximering van het <i>loon</i> zoals opgenomen in de vorige volzin geldt niet voor de arbeidsongeschiktheidspensioenen als bedoeld in hoofdstuk V en X van dit pensioenreglement.
Mate van arbeidsongeschiktheid	de vaststelling van de omvang van de arbeidsongeschiktheid door het <i>UWV</i> . Indien de <i>WAO-uitkering</i> met toepassing van artikel 44 van de <i>WAO</i> , respectievelijk de uitkering ingevolge de <i>WIA</i> wegens verrekening van inkomen uit arbeid of wegens toepassing van een wettelijke bepaling, tijdelijk wordt gebaseerd op een lager uitkeringspercentage respectievelijk een lagere uitkering, wordt voor de toepassing van dit reglement uitgegaan van de <i>mate van arbeidsongeschiktheid</i> behorende bij het lagere uitkeringspercentage respectievelijk de lagere uitkering.

Maximale SV-loon	Het maximale jaarloon waarover de uitkering wordt berekend als bedoeld in de artikelen 12 en 13 van de <i>WIA</i> en artikel 14 van de <i>WAO</i> , zoals dit bedrag per 1 januari en 1 juli van het kalenderjaar is vastgesteld.
Maximum premieloon	Het maximum premieloon werknemersverzekeringen als bedoeld in artikel 17 lid 1 van de Wet financiering sociale verzekeringen met een loontijdvak op jaarbasis als bedoeld in artikel 25 lid 1 en lid 4 van de Wet op de Loonbelasting 1964, zoals dit bedrag per 1 januari van het kalenderjaar is vastgesteld.
Nabestaandenpensioen	partnerpensioen en wezenpensioen.
Niet geregistreerd partnerschap	de partnerrelatie zoals bepaald onder 3 van het begrip <i>partner</i> .
Non-activiteitsregeling	een regeling waarbij een <i>werknemer</i> is vrijgesteld van werkzaamheden voor de verdere duur van het dienstverband, terwijl de loonbetaling aan de <i>werknemer</i> wordt voortgezet.
Partner	<ol style="list-style-type: none"> 1. degene die gehuwd is met de (<i>gewezen</i>) <i>deelnemer</i> of <i>gepensioneerde</i>; 2. degene die overeenkomstig de bepalingen van het Burgerlijk Wetboek een geregistreerd partnerschap is aangegaan met de (<i>gewezen</i>) <i>deelnemer</i> of <i>gepensioneerde</i>; 3. degene die ongehuwd is en geen <i>geregistreerd partnerschap</i> is aangegaan en met wie de (<i>gewezen</i>) <i>deelnemer</i> of <i>gepensioneerde</i> die eveneens ongehuwd is en geen geregistreerd partnerschap is aangegaan, samenwoont mits wordt voldaan aan de navolgende voorwaarden: <ul style="list-style-type: none"> • de <i>partner</i> is voorafgaand aan het overlijden van de (<i>gewezen</i>) <i>deelnemer</i> of <i>gepensioneerde</i> aangemeld als <i>partner</i> bij het <i>fonds</i> door de (<i>gewezen</i>) <i>deelnemer</i> of <i>gepensioneerde</i>. Bij deze aanmelding is ook een notarieel verleden samenlevingscontract tussen beide partners overlegd; • uit de BRP moet blijken dat beide partners woonachtig zijn op hetzelfde woonadres; • de <i>partner</i> is geen bloed- of aanverwant in de eerste graad in de opgaande of neergaande lijn van de ongehuwde (<i>gewezen</i>) <i>deelnemer</i> of <i>gepensioneerde</i>.
Pensioenaanspraak / Pensioenaanspraken	het recht op toekomstige pensioenuitkeringen.
Pensioengerechtigde	persoon voor wie het pensioen is ingegaan.
Pensioenrecht	het recht op ingegaan pensioen.
Re-integratie	wanneer een (gedeeltelijk) arbeidsongeschikte <i>werknemer</i> terugkeert in het arbeidsproces naar ander werk dan vóór intreding van de arbeidsongeschiktheid.
Re-integratie-aanvulling	een aanvulling in het tweede ziektejaar van 20% van het <i>loon</i> voorafgaand aan ziekte bij succesvolle <i>re-integratie</i> , zoals bepaald in de <i>cao</i> .
Stijging van de <i>cao</i> -lonen	het percentage waarmee de lonen overeenkomstig de <i>cao</i> jaarlijks worden verhoogd in de periode tussen juli van het vorig kalenderjaar en juli van het daaraan voorafgaande kalenderjaar.
UWV	Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen, de instantie die ingevolge de Wet structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen uitvoering geeft aan de <i>WIA</i> en <i>WAO</i> .
Wajong	Wet werk en arbeidsondersteuning jonggehandicapten.
WAO	Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering.
WAO-uitkering	loondervingsuitkering of vervolguutkering ingevolge de <i>WAO</i> .
Werknemer	iedere man of vrouw waarmee een <i>aangesloten werkgever</i> een schriftelijke arbeidsovereenkomst heeft gesloten.

Wettelijke ziekteperiode	de termijn van 104 weken zoals bedoeld in artikel 7:629 lid 1 van het Burgerlijk Wetboek en artikel 29 lid 5 van de Ziektewet. Ten tijde van de <i>WAO</i> gold de termijn van 52 weken. Als door het <i>UWV</i> een kortere of langere termijn wordt vastgesteld, gaat het <i>fonds</i> uit van deze afwijkende termijn.
WGA-uitkering	werkhervattingsuitkering voor (gedeeltelijk) arbeidsgeschikten ingevolge de <i>WIA</i> . Er zijn drie soorten <i>WGA-uitkeringen</i> : loongerelateerde uitkering, vervolguikering, loonaanvullinguitkering.
WIA	Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen.

2 Algemene bepalingen

Artikel 2 - Werkingsfeer

1. Dit reglement is van toepassing op de (gewezen) *werknemer* die is geboren op of na 1 januari 1950 en waarmee een *aangesloten werkgever* een schriftelijke arbeidsovereenkomst heeft gesloten, met uitzondering van:
 - a. de *werknemer* die niet tot de groep werknemers behoort ten behoeve van wie de uitvoeringsovereenkomst door de *aangesloten werkgever*, als bedoeld onder 3 van het begrip *aangesloten werkgever*, met het *fonds* is gesloten; of
 - b. de vakantiewerker die niet langer dan 10 weken per kalenderjaar werkzaam is.
2. De werkingsfeer van het *fonds* is de branche woningcorporaties.
3. In dit pensioenreglement is de relatie tussen het *fonds* en de (gewezen) *deelnemer* en *pensioengerechtigde* geregeld, met inachtneming van de Pensioenwet.

Artikel 3 - Deelneming

1. Tenzij uit de tekst van dit reglement anders volgt, wordt in dit reglement onder deelneming verstaan de deelneming bij het *fonds* voor zover deze is gelegen op of na 1 januari 2006.
2. De deelneming aan de pensioenregeling van het *fonds* vangt aan bij indiensttreding bij een *aangesloten werkgever*, met inachtneming van het bepaalde in artikel 2 lid 1.
3. De deelneming aan de pensioenregeling van het *fonds* eindigt per de eerste dag van de maand waarin de *deelnemer* de 68-jarige leeftijd bereikt, dan wel eerder in de navolgende gevallen:
 - a. zodra de *deelnemer* geen *werknemer* meer is ingevolge artikel 2 lid 1 van dit reglement, tenzij de deelneming wordt voortgezet ingevolge lid 4 van dit artikel;
 - b. door overlijden van de *deelnemer*;
 - c. bij het bereiken van de *feitelijke pensioendatum*.
4. De deelneming aan de pensioenregeling van het *fonds* eindigt niet (volledig) voor de *deelnemer* die geen *werknemer* meer is ingevolge artikel 2 lid 1 van dit reglement in de navolgende gevallen:
 - a. indien en zolang er sprake is van premievrije deelneming wegens arbeidsongeschiktheid door het *fonds*;
 - b. indien en zolang de pensioenregeling vrijwillig wordt voortgezet door de *deelnemer*;
 - c. indien en zolang er sprake is van (gedeeltelijke) premievrije deelneming verleend door het *fonds* ten behoeve van de *deelnemer* van wie de FVP-bijdrage is beëindigd wegens de ontvangst van een Ziektewetuitkering.
5. Het *fonds* registreert de deelnemingsjaren van de *deelnemers*, zoals bepaald in artikel 36 van de Pensioenwet.

Artikel 4 - Pensioenaanspraken

1. De deelneming geeft aanspraak op:
 - a. ouderdomspensioen aan de *(gewezen) deelnemer*;
 - b. partnerpensioen aan de *partner* van de *(gewezen) deelnemer* of *gepensioneerde*;
 - c. bijzonder partnerpensioen aan de *gewezen partner* van de *(gewezen) deelnemer* of *gepensioneerde*;
 - d. wezenpensioen aan:
 - de kinderen beneden de 18-jarige leeftijd van de *(gewezen) deelnemer* of *gepensioneerde*, die tot deze *(gewezen) deelnemer* of *gepensioneerde* in familierechtelijke betrekking staan;
 - de stief- en pleegkinderen beneden de 18-jarige leeftijd van de *(gewezen) deelnemer* of *gepensioneerde*, die ten tijde van zijn overlijden door hem werden onderhouden en opgevoed.

2. Met (stief- en pleeg-) kinderen beneden de 18-jarige leeftijd worden gelijkgesteld (stief- en pleeg-) kinderen van 18 tot en met 26 jaar, indien de tijd voor het verrichten van werkzaamheden door deze (stief- en pleeg-) kinderen grotendeels in beslag wordt genomen door het volgen van dagonderwijs of een dagopleiding voor beroep.

3. De deelneming kan ook aanspraak geven op:
 - a. extra ouderdomspensioen aan de *deelnemer* en bijbehorend partnerpensioen, mits wordt voldaan aan de voorwaarden van artikel 68 van dit reglement;
 - b. extra partnerpensioen aan de *partner* van de zieke of *arbeidsongeschikte deelnemer*;
 - c. extra wezenpensioen aan het kind van de zieke of *arbeidsongeschikte deelnemer*;
 - d. aanvullend arbeidsongeschiktheidspensioen en invaliditeitspensioen aan de *arbeidsongeschikte deelnemer* ingevolge de WAO;
 - e. WIA-pluspensioen, WGA-hiaatpensioen en WIA-excedentpensioen aan de *arbeidsongeschikte deelnemer* ingevolge de WIA;
 - f. Anw-hiaatpensioen aan de *partner* van de *deelnemer*, mits de *deelnemer* hierom verzoekt en hiervoor een verzekering afsluit bij het *fonds*;
 - g. nettopensioen als bedoeld in de Bijlage Nettopensioenregeling;
 - h. aanspraken op grond van aanvullende werkgeversmodulen die zijn afgesloten bij het *fonds*.

4. De *pensioenaanspraken* kunnen ingevolge dit reglement niet worden afgekocht, vervreemd of prijsgegeven, dan wel formeel of feitelijk voorwerp van zekerheid worden, anders dan in de gevallen voorzien bij of krachtens de Pensioenwet.

5. Het *fonds* kan verworven *pensioenaanspraken* en *pensioenrechten* uitsluitend verminderen met inachtneming van het bepaalde in artikel 69 van dit reglement.

Artikel 5 - Aanspraken bij een kortere of langere arbeidsduur

1. Onder de normale arbeidsduur wordt verstaan 36 arbeidsuren per week, zoals bepaald in de *cao*.

Bij een kortere arbeidsduur

2. Indien de tussen de *deelnemer* en zijn *aangesloten werkgever* overeengekomen wekelijkse arbeidsduur minder bedraagt dan de normale arbeidsduur, geldt voor de vaststelling van het ouderdomspensioen en partnerpensioen en de daaruit afgeleide pensioenen het navolgende:
 - er wordt voor de betrokken *deelnemer* een parttime-breuk vastgesteld.
De teller van deze breuk is gelijk aan de op de vaststellingsdatum voor de *deelnemer* geldende wekelijkse arbeidsduur en de noemer aan de normale arbeidsduur;
 - vervolgens wordt het in artikel 8 lid 1, 2 en 3 of artikel 9 lid 1, 2 en 3 vermelde percentage vermenigvuldigd met de parttime-breuk.
3. Voor de vaststelling van de arbeidsongeschiktheidspensioenen als bedoeld in hoofdstuk V geldt het navolgende:
 - de verschillende pensioengrondslagen worden gebaseerd op het daadwerkelijk ontvangen *loon* bij de kortere arbeidsduur;
 - er wordt geen parttime-breuk toegepast.

Bij een langere arbeidsduur

4. Indien er sprake is van een arbeidsduur van meer dan de normale arbeidsduur per week, wordt uitgegaan van het hogere *loon* dat voor de *deelnemer* geldt tot een maximale arbeidsduur van 40 uur met inachtneming van artikel 18ga van de Wet op de Loonbelasting 1964.

Artikel 6 - Pensioengrondslag

1. Onder pensioengrondslag wordt verstaan het op de datum van vaststelling van de pensioengrondslag geldende, tot het jaarbedrag herleide en op een hele euro naar boven afgeronde *loon* verminderd met de franchise.

Indien het *loon* niet hoger is dan de franchise, wordt de pensioengrondslag gesteld op 0.

2. De franchise bedraagt 10/7 van de *AOW-uitkering*, geldend per 1 januari van ieder kalenderjaar.
3. De pensioengrondslag van de *deelnemer* wordt vastgesteld of opnieuw vastgesteld in de navolgende gevallen:
 - a. bij de aanvang van ieder kalenderjaar;
 - b. indien de deelneming in de loop van een kalenderjaar aanvangt of opnieuw aanvangt; bij de aanvang, dan wel de hernieuwde aanvang van de deelneming;
 - c. indien de *deelnemer* in de loop van een kalenderjaar aansluitend een ander dienstverband aangaat met een *aangesloten werkgever*; bij aanvang van het nieuwe dienstverband;
 - d. indien het tweede ziektejaar van de *deelnemer* aanvangt;
 - e. indien de zieke *deelnemer* in het tweede ziektejaar herstelt;
 - f. indien de *deelnemer* tijdens het tweede ziektejaar een *re-integratie-aanvulling* ontvangt van zijn *aangesloten werkgever*;
 - g. indien de *mate van arbeidsongeschiktheid* van een *deelnemer* in de loop van het kalenderjaar wijzigt.

4. Een collectieve wijziging van de lonen op grond van de *cao* gedurende een kalenderjaar heeft niet tot gevolg dat de pensioengrondslag vastgesteld op grond van lid 3 met terugwerkende kracht wordt aangepast.

Artikel 7 - Karakter pensioenregeling

De in dit pensioenreglement opgenomen pensioenregeling betreft een uitkeringsovereenkomst, zoals omschreven in artikel 10 van de Pensioenwet met uitzondering van de regeling zoals bedoeld in artikel 26.

3 Ouderdoms- en nabestaandenpensioenen

Artikel 8 - Ouderdompensioenen

1. Over ieder kalenderjaar vanaf 1 januari 2015 waarin de *deelnemer* heeft deelgenomen aan de pensioenregeling van het *fonds* wordt ouderdompensioenen opgebouwd van 1,875% van de pensioengrondslag zoals bepaald in artikel 6.
2. Over het kalenderjaar 2014 waarin de *deelnemer* heeft deelgenomen aan de pensioenregeling van het *fonds* is ouderdompensioenen opgebouwd van 2,15% van de pensioengrondslag zoals bepaald in artikel 6.
3. Over de kalenderjaren vóór 1 januari 2014 waarin de *deelnemer* heeft deelgenomen aan de pensioenregeling van het *fonds*, is ouderdompensioenen opgebouwd van 2,25% van de pensioengrondslag zoals bepaald in artikel 6.
4. Ten aanzien van de voorgaande leden geldt het volgende:
Indien niet over het volledige kalenderjaar is deelgenomen, wordt er een evenredig gedeelte aan ouderdompensioenen opgebouwd in het kalenderjaar.
Het bepaalde in dit lid geldt ook indien er meerdere pensioengrondslagen zijn vastgesteld voor een *deelnemer* in het betreffende kalenderjaar.
5.
 - a. Het vóór 1 januari 2014 opgebouwde ouderdompensioenen is per 1 januari 2014 sekseonafhankelijk en collectief actuariael neutraal omgezet naar ouderdompensioenen met een standaardingsdatum zoals bepaald in lid 6 sub a.
 - b. Het in de periode van 1 januari 2014 en vóór 1 januari 2018 opgebouwde ouderdompensioenen is, inclusief het omgezette ouderdompensioenen als bedoeld onder sub a, per 1 januari 2018 sekseonafhankelijk en collectief actuariael neutraal omgezet naar ouderdompensioenen met een standaardingsdatum zoals bepaald in lid 6 sub b.
6.
 - a. Het ouderdompensioenen gaat vanaf 1 januari 2014 standaard in op de eerste dag van de maand waarin de (*gewezen*) *deelnemer* de 67-jarige leeftijd bereikt.
 - b. Het ouderdompensioenen gaat vanaf 1 januari 2018 standaard in op de eerste dag van de maand waarin de (*gewezen*) *deelnemer* de 68-jarige leeftijd bereikt.
7. Het ouderdompensioenen eindigt op de laatste dag van de maand waarin de *gepensioneerde overlijdt*.
8. De *deelnemer* en/of *gewezen deelnemer* heeft, onder de in hoofdstuk IV genoemde voorwaarden, de mogelijkheid tot:
 - uitstel van het ouderdompensioenen;
 - vervroeging van het ouderdompensioenen;
 - deeltijdpensionering;
 - uitruil van het partnerpensioenen voor ouderdompensioenen;
 - uitruil van het ouderdompensioenen voor partnerpensioenen;
 - een hoog/laag-uitkering van het ouderdompensioenen;
 - opname van een bedrag ineens

Deze keuzemogelijkheden hebben invloed op de hoogte van het ouderdompensioenen.

Artikel 9 - Partnerpensioen

1. Over ieder kalenderjaar vanaf 1 januari 2015 waarin de *deelnemer* heeft deelgenomen aan de pensioenregeling van het *fonds* wordt partnerpensioen opgebouwd van 1,313% van de pensioengrondslag zoals bepaald in artikel 6.
2. Over het kalenderjaar 2014 waarin de *deelnemer* heeft deelgenomen aan de pensioenregeling van het *fonds* is partnerpensioen opgebouwd van 1,51% van de pensioengrondslag zoals bepaald in artikel 6.
3. Over de kalenderjaren vóór 1 januari 2014 waarin de *deelnemer* heeft deelgenomen aan de pensioenregeling van het *fonds*, bedroeg het jaarlijkse partnerpensioen 70% van het ouderdomspensioen zoals bepaald in artikel 8 lid 3, voordat het opgebouwde ouderdomspensioen met inachtneming van artikel 8 lid 5 sub a is omgezet.
Het opgebouwde partnerpensioen van de (*gewezen*) deelnemer is niet gewijzigd bij de omzetting van het ouderdomspensioen.
4. Ten aanzien van de voorgaande leden geldt het volgende:
Indien niet over het volledige kalenderjaar is deelgenomen, wordt er een evenredig gedeelte aan partnerpensioen opgebouwd in het kalenderjaar.
Het bepaalde in dit lid geldt ook indien er meerdere pensioengrondslagen zijn vastgesteld voor een *deelnemer* in het betreffende kalenderjaar.
5. Als een *gewezen partner* van de (*gewezen*) *deelnemer* of *gepensioneerde* recht heeft op bijzonder partnerpensioen dan wordt het in lid 1, lid 2 en lid 3 genoemde partnerpensioen, verlaagd met dit bijzonder partnerpensioen.
6. Indien de *deelnemer* voor het ingaan van het ouderdomspensioen overlijdt, wordt het partnerpensioen zoals bepaald in lid 1 verhoogd met het bedrag waar nog aanspraak op zou zijn verkregen, indien:
 - de deelneming zou hebben voortgeduurd van het tijdstip van overlijden tot de eerste dag van de maand waarin de 68-jarige leeftijd zou zijn bereikt; en
 - over die tijd als grondslag zou zijn gehanteerd de ten tijde van het overlijden voor de *deelnemer* geldende pensioengrondslag.
7. Indien de *deelnemer* overlijdt gedurende het tweede ziektejaar, dan wel gedurende de periode waarin hij *arbeidsongeschikt* is ingevolge de *WIA*, wordt voor de hoogte van het partnerpensioen als bedoeld in lid 6 uitgegaan van de pensioengrondslag voor aanvang tweede ziektejaar verhoogd met de *stijging van de cao-lonen* nadien.
8. Het partnerpensioen gaat in op de eerste dag van de maand waarin de (*gewezen*) *deelnemer* of *gepensioneerde* overlijdt.
Het partnerpensioen eindigt op de laatste dag van de maand waarin de *partner* overlijdt.
9. De (*gewezen*) *deelnemer* heeft, onder de in hoofdstuk IV genoemde voorwaarden, de mogelijkheid tot uitrui van het ouderdomspensioen voor partnerpensioen, dan wel uitrui van het partnerpensioen voor ouderdomspensioen.

Artikel 10 - Bijzonder partnerpensioen

1. Indien de (*gewezen*) *deelnemer* of *gepensioneerde* na de aanvang van zijn deelneming één of meermalen gehuwd is geweest en/of een (*niet*) *geregistreerd partnerschap* is aangegaan, gelden met betrekking tot het bijzonder partnerpensioen de volgende bepalingen.
2. Voor de vaststelling van de aanspraken op bijzonder partnerpensioen en op partnerpensioen wordt de aanspraak op partnerpensioen van de (*gewezen*) *deelnemer* of *gepensioneerde* gesplitst op de volgende wijze:
 - a. aan de *gewezen partner* wordt toegerekend het deel opgebouwd tot de datum waarop het huwelijk of het (*niet*) *geregistreerd partnerschap* is beëindigd;
 - b. aan de volgende *gewezen partner(s)* wordt toegekend het deel opgebouwd tot de datum, waarop het huwelijk of het (*niet*) *geregistreerd partnerschap* met de *deelnemer* is beëindigd, onder aftrek van het deel dat reeds is toegekend aan de vorige *gewezen partner(s)* van de *deelnemer*;
 - c. aan de *partner* wordt toegerekend het resterende deel van het partnerpensioen.
3. Het bijzonder partnerpensioen gaat in op de eerste dag van de maand waarin de (*gewezen*) *deelnemer* of *gepensioneerde* overlijdt.

Het bijzonder partnerpensioen eindigt op de laatste dag van de maand waarin de *gewezen partner* overlijdt.

4. De (*gewezen*) *deelnemer* of *gepensioneerde* en de *gewezen partner* kunnen anders overeenkomen dan het bepaalde in dit artikel:
 - a. bij huwelijkse voorwaarden, bij voorwaarden van een geregistreerd partnerschap of bij notariële akte in verband met het *niet geregistreerd partnerschap*; dan wel
 - b. bij schriftelijke overeenkomst met betrekking tot de scheiding. De handtekeningen op de overeenkomst moeten zijn gelegaliseerd.
5. De *gewezen partner* met een recht op bijzonder partnerpensioen heeft het recht dit te vervreemden aan een eerdere of latere *partner* van de overleden (*gewezen*) *deelnemer* of *gepensioneerde* onder de voorwaarden dat:
 - a. de vervreemding is overeengekomen bij notariële akte; en
 - b. de vervreemding onherroepelijk is; en
 - c. de *gewezen partner* zich akkoord verklaart met de wijze waarop het *fonds* uitvoering geeft aan het eventueel uit de overdracht voortvloeiende wijziging van het risico.

Artikel 11 - Wezenpensioen

1. Het jaarlijkse wezenpensioen bedraagt over ieder kalenderjaar vanaf 1 januari 2015 voor ieder kind, als bedoeld in artikel 4 lid 1 en 2, 20% van het partnerpensioen, zoals bepaald in artikel 9 lid 1.
2. Het jaarlijkse wezenpensioen bedraagt over het kalenderjaar 2014 voor ieder kind, als bedoeld in artikel 4 lid 1 en 2, 20% van het partnerpensioen, zoals bepaald in artikel 9 lid 2.
3. Over de kalenderjaren vóór 1 januari 2014 waarin de *deelnemer* heeft deelgenomen aan de pensioenregeling van het *fonds*, bedroeg het jaarlijkse wezenpensioen voor ieder kind, als bedoeld in artikel 4 lid 1 en 2, 14% van het ouderdompensioen, zoals bepaald in artikel 8 lid 3, voordat het opgebouwde ouderdompensioen met inachtneming van artikel 8 lid 5 sub a is omgezet.

4. Indien de *deelnemer* voor het ingaan van het ouderdomspensioen overlijdt, wordt het wezenpensioen zoals bepaald in lid 1 verhoogd met het bedrag waar nog aanspraak op zou zijn verkregen, indien:
 - de deelneming zou hebben voortgeduurd van het tijdstip van overlijden tot de eerste dag van de maand waarin de 68-jarige leeftijd zou zijn bereikt; en
 - over die tijd als grondslag zou zijn gehanteerd de ten tijde van het overlijden voor de *deelnemer* geldende pensioengrondslag.

Het bepaalde in artikel 9 lid 7 is van overeenkomstige toepassing.

5. Het (extra) wezenpensioen wordt verdubbeld met ingang van de eerste dag van de maand, waarin het kind volle wees, als bedoeld in artikel 18c Wet op de loonbelasting 1964, wordt.
6. Het wezenpensioen gaat in op de eerste dag van de maand waarin de (*gewezen*) *deelnemer* of *gepensioneerde* overlijdt.

Het wezenpensioen eindigt op de laatste dag van de maand waarin het kind de 18-jarige leeftijd bereikt.

Wanneer het kind voldoet aan de voorwaarden zoals bedoeld in artikel 4 lid 2 van dit reglement, eindigt het wezenpensioen op de laatste dag van de maand, waarin het kind de 27-jarige leeftijd bereikt, dan wel waarin voordien niet langer wordt voldaan aan het bepaalde in artikel 4 lid 2 van dit reglement.

Het wezenpensioen eindigt uiterlijk op de laatste dag van de maand, waarin het kind overlijdt.

7. De in hoofdstuk IV genoemde keuzemogelijkheden met betrekking tot het partnerpensioen hebben geen invloed op de hoogte van het wezenpensioen.

Artikel 12 - Geen aanspraak op (bijzonder) partner- en/of wezenpensioen

1. Geen aanspraak op partner- en/of wezenpensioen bestaat indien het huwelijk, *het (niet) geregistreerd partnerschap*, dan wel de kindrelatie is ontstaan op of na de eerste dag van de maand waarin de (*gewezen*) *deelnemer* de 68-jarige leeftijd heeft bereikt dan wel op of na de eerdere *feitelijke pensioendatum*.
2. Geen aanspraak op partnerpensioen bestaat indien:
 - a. de (*gewezen*) *deelnemer* of *gepensioneerde* binnen een half jaar na aanvang van het huwelijk, dan wel het (*niet*) *geregistreerd partnerschap*, anders dan door een ongeval, overlijdt; of
 - b. het partnerpensioen heeft uitgeruild voor ouderdomspensioen ingevolge artikel 14 van dit reglement.
3. Geen aanspraak op partnerpensioen heeft de *partner* die de (*gewezen*) *deelnemer* of *gepensioneerde* *opzettelijk van het leven heeft beroofd of daaraan medeplichtig is*.
4. Geen aanspraak op bijzonder partnerpensioen heeft de *gewezen partner* die is aangemerkt als *partner* op grond van een *niet geregistreerd partnerschap* in het geval dat:
 - a. de datum van beëindiging van het *niet geregistreerd partnerschap* is gelegen voor 1 januari 2007; of
 - b. de datum van overlijden van de (*gewezen*) *deelnemer* of *gepensioneerde* is gelegen voor 1 januari 2007; of
 - c. de datum van beëindiging van de deelneming van de *deelnemer* met het *niet geregistreerd partnerschap* bij het *fonds* voor 1 januari 2007 is beëindigd.

Voorts is het bepaalde in lid 1 en lid 3 van overeenkomstige toepassing ten aanzien van een aanspraak op bijzonder partnerpensioen.

Artikel 13 - Aanspraken bij beëindiging van de deelneming anders dan door overlijden of het ingaan van het ouderdomspensioen

1. Indien de deelneming eindigt anders dan door overlijden of het ingaan van het ouderdomspensioen behoudt de *deelnemer* zijn aanspraken op ouderdomspensioen, partnerpensioen en wezenpensioen.

Van de in de vorige volzin bedoelde pensioenen zijn uitgezonderd het extra partnerpensioen en het extra wezenpensioen.

2. In afwijking van het bepaalde in lid 1 vervallen met inachtneming van de Pensioenwet de aanspraken op ouderdomspensioen van een *deelnemer* - inclusief de bijbehorende aanspraken op (bijzonder) partnerpensioen en wezenpensioen - indien bij beëindiging van de deelneming de opgebouwde *pensioenaanspraken* op jaarbasis € 2 bruto of lager zijn. Het bepaalde in dit lid is van toepassing als er sprake is van beëindiging van de deelneming op of na 1 januari 2019. Aanspraken vervallen niet als de *gewezen deelnemer* verhuist naar een andere lidstaat van de EU en hij het *fonds* daarover bij beëindiging van de deelneming heeft geïnformeerd.

4 Keuzemogelijkheden ouderdoms- en partnerpensioen

Artikel 14 - Uitruil partnerpensioen voor ouderdompensioen

1. De *(gewezen) deelnemer* kan op zijn *feitelijke pensioendatum* verzoeken het partnerpensioen geheel of gedeeltelijk uit te ruilen voor ouderdompensioen, in gelijke mate als waarmee het ouderdompensioen ingaat, met in achtneming van het bepaalde in dit artikel.

Onder het in de vorige volzin genoemde partnerpensioen wordt verstaan het partnerpensioen dat is opgebouwd tot de *feitelijke pensioendatum*, doch uiterlijk tot de eerste dag van de maand waarin de *(gewezen) deelnemer* de 68-jarige leeftijd heeft bereikt, verminderd met het bijzonder partnerpensioen.

2. Een schriftelijk verzoek om uitruil van de *(gewezen) deelnemer* dient ten minste twee maanden vóór zijn *feitelijke pensioendatum* in het bezit te zijn bij het *fonds*, met behulp van het daarvoor beschikbaar gestelde aanvraagformulier.
3. De uitruil vindt plaats aan de hand van een door het *bestuur*, gehoord de adviserend actuaaris, vast te stellen sekseonafhankelijke en collectief actuarieel neutrale ruilvoet, geldend van 1 januari tot en met 31 december van een kalenderjaar. Deze tarieven kunnen jaarlijks per 1 januari worden herzien. In de bijlage van dit reglement is de geldende ruilvoet voor uitruil opgenomen.
4. Indien de *(gewezen) deelnemer* kiest voor uitruil is toestemming van de *partner* vereist. De toestemming van de *partner* moet blijken uit medeondertekening door de *partner* door middel van een *gelegaliseerde handtekening* op het (digitale) aanvraagformulier van de *(gewezen) deelnemer*. De gemaakte keuze is onherroepelijk.
5. Uitrui is uitsluitend mogelijk indien het partnerpensioen vanwege de uitruil niet onder de afkoopgrens komt.

Artikel 15 - Uitruil ouderdompensioen voor partnerpensioen

1. De *(gewezen) deelnemer* kan op zijn *feitelijke pensioendatum* verzoeken het, tot de *feitelijke pensioendatum*, doch uiterlijk het tot de eerste dag van de maand waarin hij de 68-jarige leeftijd heeft bereikt, opgebouwde ouderdompensioen uit te ruilen voor partnerpensioen, met in achtneming van het bepaalde in dit artikel.

Een schriftelijk verzoek om uitruil van de *(gewezen) deelnemer* dient ten minste twee maanden vóór zijn *feitelijke pensioendatum* in het bezit te zijn van het *fonds*.

2. De uitruil vindt plaats aan de hand van een door het *bestuur*, gehoord de adviserend actuaris, vast te stellen sekseonafhankelijke en collectief actuarieel neutrale ruilvoet, geldend van 1 januari tot en met 31 december van een kalenderjaar. Deze tarieven kunnen jaarlijks per 1 januari worden herzien. In de bijlage van dit reglement is de geldende ruilvoet voor uitruil opgenomen.
3. Het partnerpensioen na uitruil bedraagt niet meer dan het ouderdomspensioen dat na uitruil resteert.
4. Uitruil is uitsluitend toegestaan indien:
 - dit niet leidt tot overschrijding van de fiscale begrenzings van de Wet op de loonbelasting 1964, zoals bepaald in artikel 70 van dit reglement; en
 - het ouderdomspensioen vanwege de uitruil niet onder de afkoopgrens komt.

Artikel 16 - Uitstel ouderdomspensioen

1. De (*gewezen*) *deelnemer* kan verzoeken het ouderdomspensioen na de eerste dag van de maand waarin hij de 68-jarige leeftijd bereikt in te laten gaan, doch uiterlijk 5 jaar na de AOW-*ingangsdatum*, met inachtneming van het bepaalde in dit artikel.
2. Een schriftelijk verzoek om uitstel van het ouderdomspensioen van de (*gewezen*) *deelnemer* dient ten minste twee maanden vóór de eerste dag van de maand waarin hij de 68-jarige leeftijd bereikt in het bezit te zijn van het *fonds*, onder vermelding van de gewenste ingangsdatum. De aldus gekozen ingangsdatum van het ouderdomspensioen kan door de (*gewezen*) *deelnemer* worden gewijzigd, met dien verstande dat zijn verzoek hiertoe dan ten minste één maand vóór de gewenste ingangsdatum in het bezit dient te zijn van het *fonds*.
3. Bij uitstel van het ouderdomspensioen wordt het opgebouwde ouderdomspensioen verhoogd. Bij de verhoging wordt uitgegaan van de contante waarde van het ouderdomspensioen ingaand op de eerste dag van de maand waarin hij de 68-jarige leeftijd bereikt, alsmede van de uitgestelde ingangsdatum van het ouderdomspensioen.

Het *bestuur* stelt, gehoord de adviserend actuaris, sekseonafhankelijke en collectief actuarieel neutrale tarieven vast voor de verhoging van het ouderdomspensioen, geldend van 1 januari tot en met 31 december van een kalenderjaar. Deze tarieven kunnen jaarlijks per 1 januari worden herzien. In de bijlage van dit reglement zijn de geldende tarieven voor uitstel opgenomen.

Uitstel van het ouderdomspensioen heeft geen invloed op de hoogte van het bijbehorende partner- (en wezen)pensioen.

Artikel 17 - Vervroeging ouderdomspensioen

1. De (*gewezen*) *deelnemer* kan verzoeken het ouderdomspensioen voor de eerste dag van de maand waarin hij de 68-jarige leeftijd bereikt in te laten ingaan, doch niet voor de eerste dag van de maand waarin hij de 55-jarige leeftijd bereikt, met inachtneming van het bepaalde in dit artikel.
2. Een schriftelijk verzoek om vervroeging van het ouderdomspensioen van de (*gewezen*) *deelnemer* dient ten minste twee maanden vóór zijn gewenste ingangsdatum van het ouderdomspensioen in het bezit te zijn van het *fonds*, onder vermelding van de gewenste ingangsdatum.

3. Bij vervroeging van het ouderdomspensioen wordt het opgebouwde ouderdomspensioen verlaagd. Bij de verlaging wordt uitgegaan van de contante waarde van het tot de vervroegde ingangsdatum opgebouwde ouderdomspensioen (ingaaend op de eerste dag van de maand waarin de 68-jarige leeftijd wordt bereikt), alsmede van de vervroegde ingangsdatum van het ouderdomspensioen.

Het *bestuur* stelt, gehoord de adviserend actuaaris, sekseonafhankelijke en collectief actuariel neutrale tarieven vast voor de verlaging van het ouderdomspensioen, geldend van 1 januari tot en met 31 december van een kalenderjaar. Deze tarieven kunnen jaarlijks per 1 januari worden herzien. In de bijlage van dit reglement zijn de geldende tarieven voor vervroeging opgenomen.

Vervroeging van het ouderdomspensioen heeft geen invloed op de hoogte van het bijbehorende partner- (en wezen)pensioen.

4. Vervroeging van het ouderdomspensioen kan uitsluitend plaatsvinden indien en zolang de (*gewezen*) *deelnemer* voldoet aan de navolgende voorwaarden:
 - vervroeging leidt niet tot een jaarlijks ouderdomspensioen dat lager is dan het bij of krachtens de Pensioenwet vastgestelde bedrag voor afkoop; en
 - in geval van vervroeging naar een datum die ligt vóór tien jaar vóór het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd als bedoeld in artikel 7a van de Algemene Ouderdomswet, verklaart de (*gewezen*) *deelnemer* schriftelijk dat hij zijn arbeidzame leven beëindigt en dat hij per de vervroegde ingangsdatum van het ouderdomspensioen niet voornemens is de arbeid weer te hervatten.

Artikel 18 - Deeltijdpensionering

Gedeeltelijke uitstel ouderdomspensioen

1. De (*gewezen*) *deelnemer* kan verzoeken het ouderdomspensioen na de eerste dag van de maand waarin hij de 68-jarige leeftijd bereikt gedeeltelijk in te laten gaan, doch uiterlijk 5 jaar na de AOW-*ingangsdatum*, met inachtneming van het bepaalde in lid 1 tot en met 3 en lid 8 van dit artikel.

Gedeeltelijke ingang is mogelijk voor minimaal 10% en voor ieder gewenst geheel percentage vanaf 10%. De mate van ingang van het ouderdomspensioen kan één keer wijzigen, waarvan deze laatste mate van ingang volledige pensioeningang betreft.

2. Het bepaalde in artikel 16 lid 2 is van overeenkomstige toepassing met betrekking tot de wijze waarop de (*gewezen*) *deelnemer* kan verzoeken om gedeeltelijke uitstel van het ouderdomspensioen.
3. Het gedeelte van het ouderdomspensioen dat niet ingaat, wordt herrekend conform het bepaalde in artikel 16 lid 3, naar rato van het gedeelte waarvoor het ouderdomspensioen wordt uitgesteld.

Gedeeltelijke vervroeging ouderdomspensioen

4. De (*gewezen*) *deelnemer* kan verzoeken het ouderdomspensioen voor de eerste dag van de maand waarin hij de 68-jarige leeftijd bereikt gedeeltelijk in te laten gaan, doch niet voor de eerste dag van de maand waarin hij de 55-jarige leeftijd bereikt, met inachtneming van het bepaalde in dit lid tot en met lid 8 van dit artikel.
5. Gedeeltelijke ingang is mogelijk voor minimaal 10% en voor ieder gewenst geheel percentage vanaf 10%. Na ingang kan de hoogte van het ouderdomspensioen maximaal twee keer wijzigen, waarvan de laatste uitkering een volledige ouderdomspensioenuitkering betreft.

6. Het bepaalde in artikel 17 lid 2 is van overeenkomstige toepassing met betrekking tot de wijze waarop de *(gewezen) deelnemer* kan verzoeken om gedeeltelijke vervroeging van het ouderdomspensioen.
7. Het gedeelte van het ouderdomspensioen dat ingaat, wordt herrekend conform het bepaalde in artikel 17 lid 3, naar rato van het gedeelte waarvoor het ouderdomspensioen ingaat.
8. Gedeeltelijke vervroeging van het ouderdomspensioen kan uitsluitend plaatsvinden indien en zolang de *(gewezen) deelnemer* voldoet aan de navolgende voorwaarden:
 - gedeeltelijke vervroeging leidt niet tot een jaarlijks ouderdomspensioen dat lager is dan het bij of krachtens de Pensioenwet vastgestelde bedrag voor afkoop; en
 - in geval van vervroeging naar een datum die ligt vóór tien jaar vóór het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd als bedoeld in artikel 7a van de Algemene Ouderdomswet verklaart de *(gewezen) deelnemer* schriftelijk dat hij zijn arbeidzame leven per de gedeeltelijke vervroegde ingangsdatum beëindigt in dezelfde mate als waarin hij vervroegd met ouderdomspensioen gaat en dat hij niet voornemens is de arbeid weer te hervatten.

Algemeen

9. Bij iedere deeluittrekking mag de *(gewezen) deelnemer* nieuwe (andere) keuzes maken aangaande de keuzemogelijkheden als omschreven in Hoofdstuk IV 'Keuzemogelijkheden ouderdoms- en partnerpensioen'.

Artikel 19A - Hoog/laag-uitkering

1. De *(gewezen) deelnemer* kan op:
 - de *feitelijke pensioendatum*; of
 - bij een wijziging van de mate van gedeeltelijke ingang van het ouderdomspensioen als bedoeld in artikel 18,
 verzoeken om het ouderdomspensioen dat wordt uitgekeerd in een bepaalde periode hoger of lager vast te stellen dan het ouderdomspensioen dat wordt uitgekeerd in de periode die hierop volgt, waarbij de eerstgenoemde periode uiterlijk eindigt per de *AOW-ingangsdatum + 5 jaar*, dan wel de *AOW-ingangsdatum*, met inachtneming van het bepaalde in dit artikel.
 Het is niet mogelijk om te kiezen voor een tijdelijk hogere- of lagere pensioenuitkering in combinatie met de opname van een bedrag ineens als omschreven in artikel 19B.
2. Een schriftelijk verzoek om een hoog/laag-uitkering van het ouderdomspensioen van de *(gewezen) deelnemer* dient ten minste twee maanden vóór zijn *feitelijke pensioendatum* in het bezit te zijn van het *fonds*.
3. De uitkeringen worden vastgesteld aan de hand van een door het *bestuur*, gehoord de adviserend actuaire, vast te stellen sekseonafhankelijke en collectief actuariële neutrale ruilvoet, geldend van 1 januari tot en met 31 december van een kalenderjaar. Deze tarieven kunnen jaarlijks per 1 januari worden herzien. In de bijlage van dit reglement is de geldende ruilvoet voor hoog/laag-uitkering opgenomen.

4. Indien het ouderdomspensioen voor de *AOW-ingangsdatum* ingaat, loopt de tijdelijk hogere of lagere uitkering tot de eerste dag van de maand van de *AOW-ingangsdatum*. De hoogste uitkering kan maximaal 33 1/3 % hoger zijn dan de laagste uitkering, met inachtneming van artikel 18d lid 3 Wet op de loonbelasting 1964 ter zake het buiten beschouwing laten van een bedrag gelijk aan tweemaal de *AOW-uitkering* tot de *AOW-ingangsdatum* van de (*gewezen*) *deelnemer* in gelijke mate als waarmee het ouderdomspensioen ingaat. Bij gedeeltelijke ingang van het ouderdomspensioen geldt het voorgaande in gelijke mate als waarin wordt uitgetreden.
5. Indien het ouderdomspensioen op of na de *AOW-ingangsdatum* ingaat, loopt de tijdelijke hogere of lagere uitkering uiterlijk tot 5 jaar na de *AOW-ingangsdatum*. De hoogste uitkering kan maximaal 33 1/3 % hoger zijn dan de laagste uitkering. Bij gedeeltelijke ingang van het ouderdomspensioen geldt het voorgaande in gelijke mate als waarin wordt uitgetreden.
6. Indien er meer dan één verzoek voor een berekening van een hoog/laag-uitkering wordt gedaan, kan het *fonds* vanaf de tweede berekening kosten in rekening brengen bij de (*gewezen*) *deelnemer*, mits het *fonds* de (*gewezen*) *deelnemer* hierover vooraf informeert.

Artikel 19B - Bedrag ineens

1. De (*gewezen*) *deelnemer* kan op:
 - de *feitelijke pensioendatum*; of
 - bij een wijziging van de mate van gedeeltelijke ingang van het ouderdomspensioen als bedoeld in artikel 18,
 kiezen voor afkoop van een deel van zijn opgebouwde ouderdomspensioen, mits wordt voldaan aan de in dit artikel vermelde voorwaarden. Deze keuze voor opname van een bedrag ineens is onherroepelijk.
2. De (*gewezen*) *deelnemer* kan kiezen voor uitbetaling van een bedrag ineens ter hoogte van maximaal 10% van het tot de *feitelijke pensioendatum* opgebouwde ouderdomspensioen. De ruilvoet voor de vervanging van een deel van de aanspraken op ouderdomspensioen wordt bepaald op basis van de geldende Flexfactoren zoals opgenomen in de bijlage van dit reglement. Deze tarieven kunnen jaarlijks per 1 januari worden herzien.
3. Door de opname van een bedrag ineens wordt het resterende jaarlijks ouderdomspensioen lager. De keuze voor een bedrag ineens mag niet leiden tot een jaarlijks ouderdomspensioen dat lager is dan de afkoopgrens. En de keuze voor een bedrag ineens mag niet worden gecombineerd met een hoog/laag-uitkering (of een laag/hoog-uitkering) als bedoeld in artikel 19A.
4. De afkoop als bedoeld in dit artikel vindt plaats ná uitruil als omschreven in artikel 14 en 15 en ná uitstel of vervroeging van de ingangsdatum van het ouderdomspensioen als omschreven in artikel 16 en 17.
5. Het bedrag ineens wordt uitgekeerd aan de *gepensioneerde* na vermindering door het *fonds* met de wettelijk voorgeschreven inhoudingen.
6. In geval van afkoop als bedoeld in dit artikel vervallen alle bij de afkoop betrokken *pensioenaanspraken* van de (*gewezen*) *deelnemer* jegens het *fonds*.
7. Het schriftelijk verzoek tot uitbetaling van een bedrag ineens dient ten minste twee maanden vóór de *feitelijke pensioendatum* in het bezit te zijn van het *fonds*.

Uitgestelde uitbetaling

8. De uitbetaling in verband met de afkoop als bedoeld in dit artikel wordt op verzoek van de *(gewezen) deelnemer* uitgesteld tot de maand januari volgend op het jaar waarin de *AOW-leeftijd* is bereikt, mits wordt voldaan aan de volgende voorwaarden:
 - a. de *(gewezen) deelnemer* is in leven op de eerste dag van die maand;
 - b. het schriftelijk verzoek is tenminste twee maanden vóór de *feitelijke pensioendatum* in bezit van het *fonds*; en
 - c. de ingangsdatum van het ouderdomspensioen is gelegen in de maand waarin de *AOW-leeftijd* wordt bereikt of in de daaropvolgende maand.

9. Bij overlijden van de *gepensioneerde* na de ingangsdatum van het ouderdomspensioen, maar voor de eerste dag van de maand januari, als bedoeld in lid 8, keert het *fonds* eenmalig een bedrag uit ten gunste van de nalatenschap van de *gepensioneerde*, indien de *gepensioneerde* overeenkomstig het bepaalde in lid 8 heeft verzocht om uitstel van de betaling. De uitgestelde betaling van het oorspronkelijke bedrag ineens vervalt.

10. Het bedrag als bedoeld in lid 9 is gelijk aan het verschil tussen de som van de termijnen van het ouderdomspensioen dat zou worden uitgekeerd wanneer geen verzoek tot afkoop was gedaan en de som van de feitelijk uitgekeerde termijnen van het ouderdomspensioen, berekend over de periode vanaf de ingangsdatum van het ouderdomspensioen tot de laatste dag van de maand waarin het overlijden plaatsvindt.

5 Arbeidsongeschiktheids- pensioenen

Gedurende de WIA en WAO

Artikel 20 - Algemene bepalingen met betrekking tot de arbeidsongeschiktheids- pensioenen (WAO/WIA)

1. Het bepaalde in de artikelen 21 lid 1, 21a lid 1, 22 lid 1, 23 lid 1 en 24 lid 1 vindt geen toepassing voor de *deelnemer* die reeds op de datum waarop de deelneming aanving bij het *fonds*, *arbeidsongeschikt* was en/of indien de *eerste ziekte*dag zich heeft voorgedaan voorafgaand aan de aanvang van de deelneming.
2. In afwijking van het bepaalde in lid 1 vinden de daarin genoemde artikelen wel toepassing voor de *deelnemer*, indien na aanvang van de deelneming sprake is van herleving van de *WGA- of IVA-uitkering* respectievelijk de *WAO-uitkering* en deze herleving 4 weken of langer plaatsvindt na intrekking van de uitkering.
3. Indien de *WGA- of IVA-uitkering* respectievelijk de *WAO-uitkering* wordt ingetrokken, maar het recht op de uitkering ingevolge de *WIA* respectievelijk de *WAO* binnen 4 weken herleeft, herleven de rechten op de arbeidsongeschiktheidspensioenen volgend uit de direct aan de intrekking voorafgaande *arbeidsongeschiktheid*.
4. Indien de *mate van arbeidsongeschiktheid* wordt gewijzigd, leidt dit tot een overeenkomstige aanpassing van het recht op de arbeidsongeschiktheidspensioenen. Een verhoging van de *mate van arbeidsongeschiktheid* na beëindiging van het dienstverband met de *aangesloten werkgever* leidt tot een overeenkomstige verhoging van het recht op de arbeidsongeschiktheidspensioenen indien de *eerste ziekte*dag zich heeft voorgedaan tijdens het dienstverband *met de aangesloten werkgever* bestaande op of na 1 januari 2014,
5. In geval van verhoging(en) van de *mate van arbeidsongeschiktheid* van de *deelnemer* gedurende het dienstverband bij de *aangesloten werkgever*, kan de *deelnemer* die is uitgesloten van het recht op de arbeidsongeschiktheidspensioenen op grond van het eerste lid en die geen aanspraak kan maken op een arbeidsongeschiktheidsverzekering bij een andere pensioenuitvoerder, het *fonds* verzoeken arbeidsongeschiktheidspensioen toe te kennen overeenkomstig de verhoging van de *mate van arbeidsongeschiktheid*. De *mate van arbeidsongeschiktheid* die reeds op de datum waarop de deelneming laatstelijk aanving bij het *fonds* bestond, komt niet in aanmerking voor toekenning van de arbeidsongeschiktheidspensioenen. De *deelnemer* verstrekt de benodigde inlichtingen of gegevens en machtigingen aan het *fonds* ter beoordeling van het verzoek.
6. De arbeidsongeschiktheidspensioenen worden maandelijks aan de (*gewezen*) *deelnemer* uitgekeerd. Bij de uitkering van de arbeidsongeschiktheidspensioenen wordt een jaar gesteld op 360 dagen en een maand op 30 dagen.
7. Een verlaging van het *loon* van de arbeidsongeschikte *deelnemer* na 1 januari van enig jaar, leidt tot een wijziging van de grondslag voor de arbeidsongeschiktheidspensioenen.

Artikel 20a - Algemene bepalingen met betrekking tot het WIA-pluspensioen en WIA-excedentpensioen (WIA)

1. Het recht op het WIA-pluspensioen en WIA-excedentpensioen vangt aan op de dag waarop de (gewezen) *deelnemer* een WGA- of IVA-uitkering ontvangt en eindigt met ingang van de dag dat de WGA- of IVA-uitkering stopt, doch uiterlijk per de eerste dag van de maand waarin de *deelnemer* de 68-jarige leeftijd dan wel de eerdere AOW-ingangsdatum bereikt, met inachtneming van het bepaalde in dit artikel en de artikelen 20, 21 lid 1 en 21a lid 1.
2. Indien een (gewezen) *deelnemer* gedeeltelijk *arbeidsongeschikt* is in de zin van de WIA, wordt de uitkering van het WIA-pluspensioen en WIA-excedentpensioen, als bedoeld in de artikelen 21 lid 2 eerste volzin en 21a lid 2 eerste volzin, vermenigvuldigd met de uitkeringspercentages uit de onderstaande tabel:

Mate van arbeidsongeschiktheid	Uitkeringspercentage
35 - 45%	40%
45 - 55%	50%
55 - 65%	60%
65 - 80%	72,5%

3. In het geval de *mate van arbeidsongeschiktheid* van de (gewezen) *deelnemer* op grond van de WIA gewijzigd wordt vastgesteld, wordt de hoogte van het recht op het WIA-pluspensioen of WIA-excedentpensioen opnieuw vastgesteld met ingang van de dag dat de *mate van arbeidsongeschiktheid* ingevolge de WIA gewijzigd is vastgesteld, met inachtneming van het in de leden 1 en 2 van dit artikel en artikelen 21 en 21a bepaalde.
4. Bij overlijden van de (gewezen) *deelnemer* die een WIA-pluspensioen en/of WIA-excedentpensioen ontvangt van het *fonds*, wordt door het *fonds* aan de nabestaanden een slotuitkering verstrekt ter hoogte van één maand van het WIA-pluspensioen en/of WIA-excedentpensioen. Indien de in dit lid genoemde nabestaanden een overlijdensuitkering op grond van artikel 2.11.2 van de *cao* ontvangen, wordt ingevolge de *cao* de in dit lid genoemde slotuitkering door de werkgever in mindering gebracht op voornoemde overlijdensuitkering.

Artikel 21 - Het WIA-pluspensioen (WIA)

1. De (gewezen) *deelnemer* van wie de *eerste ziektedag* zich heeft voorgedaan tijdens de deelneming bestaande op of na 1 januari 2014, heeft op verzoek recht op WIA-pluspensioen, met inachtneming van het bepaalde in dit artikel en de artikelen 20, 20a en 53.
2. Het WIA-pluspensioen is een aanvulling op de WGA- of IVA-uitkering en bedraagt bij een *mate van arbeidsongeschiktheid* van 80 - 100%, 5% van de in lid 3 bedoelde uitkeringsgrondslag. Indien de (gewezen) *deelnemer* gedeeltelijk *arbeidsongeschikt* is in de zin van de WIA, is artikel 20a lid 2 van toepassing.

- De grondslag voor de uitkering van het WIA-pluspensioen wordt voor de eerste keer vastgesteld op de eerste dag, waarop er recht bestaat op een *WGA- of IVA-uitkering*.

Als grondslag voor het WIA-pluspensioen wordt in aanmerking genomen:

- het tot een jaarbedrag herleide *loon* dat gold per 1 januari van het jaar waarin de *eerste ziektedag* zich heeft voorgedaan; dan wel
- bij herleving van het recht op een uitkering ingevolge de *WIA*: het tot een jaarbedrag herleide *loon* dat gold per 1 januari van het jaar voorafgaand aan het jaar waarin het recht ingevolge de *WIA* is herleefd; en
- per 1 januari verhoogd met de *stijging van de cao-lonen* nadien; en
- voor zover de uit bovenstaande elementen bestaande grondslag minder is dan of gelijk is aan het *maximale SV-loon*.

- Indien de (*gewezen*) *deelnemer* onafgebroken een uitkering van het WIA-pluspensioen ontvangt en het uitkeringspercentage, overeenkomstig artikel 20a lid 2, tussentijds wordt verhoogd, wordt voor elke verhoging van de uitkering van het WIA-pluspensioen de in dat jaar geldende grondslag gehanteerd.

Het voorgaande geldt eveneens voor een tussentijdse verhoging naar een *mate van arbeidsongeschiktheid* van 80 – 100%.

Artikel 21a - Het WIA-excedentpensioen (*WIA*)

- De (*gewezen*) *deelnemer* van wie de *eerste ziektedag* zich heeft voorgedaan tijdens de deelneming bestaande op of na 1 januari 2014 en zijn tot een jaarbedrag herleide *loon* hoger is dan het *maximale SV-loon*, heeft op verzoek recht op WIA-excedentpensioen, met inachtneming van het bepaalde in dit artikel en de artikelen 20, 20a en 53.

- Bij een *mate van arbeidsongeschiktheid* van 80 – 100%, bedraagt de uitkering van het WIA-excedentpensioen 75% van de in lid 3 bedoelde uitkeringsgrondslag. Indien de (*gewezen*) *deelnemer* gedeeltelijk *arbeidsongeschikt* is in de zin van de *WIA*, is artikel 20a lid 2 van toepassing.

- De grondslag voor de uitkering van het WIA-excedentpensioen wordt voor de eerste keer vastgesteld op de eerste dag, waarop er recht bestaat op een *WGA- of IVA-uitkering*.

Als grondslag voor de uitkering van het WIA-excedentpensioen wordt in aanmerking genomen:

- het tot een jaarbedrag herleide *loon* dat gold per 1 januari van het jaar waarin de *eerste ziektedag* zich heeft voorgedaan; dan wel
- bij herleving van het recht op een uitkering ingevolge de *WIA*: het tot een jaarbedrag herleide *loon* dat gold per 1 januari van het jaar voorafgaand aan het jaar waarin het recht ingevolge de *WIA* is herleefd; en
- per 1 januari verhoogd met de *stijging van de cao-lonen* nadien.

Vervolgens wordt de grondslag bepaald door het in de vorige volzin vermelde, tot een jaarbedrag herleide *loon* te verminderen met het *maximale SV-loon*.

- Indien de (*gewezen*) *deelnemer* onafgebroken een uitkering van het WIA-excedentpensioen ontvangt en het uitkeringspercentage, overeenkomstig artikel 20a lid 2, tussentijds wordt verhoogd, wordt voor elke verhoging van de uitkering van het WIA-excedentpensioen de in dat jaar geldende grondslag gehanteerd.

Het voorgaande geldt eveneens voor een tussentijdse verhoging naar een *mate van arbeidsongeschiktheid* van 80 – 100%.

Artikel 22 - Het WGA-hiaatpensioen (WIA)

1. De (gewezen) *deelnemer* die een WGA-vervolguitkering ontvangt van wie de *eerste ziektedag* zich heeft voorgedaan tijdens de deelneming bestaande op of na 1 januari 2014, heeft op verzoek recht op WGA-hiaatpensioen, met inachtneming van het bepaalde in dit artikel en de artikelen 20 en 53.
2. Met inachtneming van het in lid 1 bepaalde vangt het recht op WGA-hiaatpensioen aan op de dag waarop de (gewezen) *deelnemer* een WGA-vervolguitkering ontvangt en eindigt met ingang van de dag dat de WGA-vervolguitkering stopt, doch uiterlijk per de eerste dag van de maand waarin de (gewezen) *deelnemer* de 68-jarige leeftijd dan wel de eerdere *AOW-ingangsdatum* bereikt.
3. De WGA-hiaatpensioengrondslag wordt voor de eerste keer vastgesteld op de eerste arbeidsongeschiktheidsdag, waarop er recht bestaat op een WGA-vervolguitkering. Als grondslag voor het recht op WGA-hiaatpensioen wordt in aanmerking genomen het maandloon verminderd met het referentiemaandloon als bedoeld in artikel 8 lid 1 onder b van de Wet minimumloon en minimumvakantiebijslag.
4. De hoogte van het WGA-hiaatpensioen wordt vastgesteld door de WGA-hiaatpensioengrondslag te vermenigvuldigen met het uitkeringspercentage, behorende bij de *mate van arbeidsongeschiktheid* zoals weergegeven in onderstaande tabel.

Mate van arbeidsongeschiktheid	Uitkeringspercentage
35 - 45%	28%
45 – 55%	35%
55 – 65%	42%
65 – 80%	50,75%

5. In het geval de *mate van arbeidsongeschiktheid* van de *deelnemer op grond van de WIA* gewijzigd wordt vastgesteld, wordt de hoogte van het WGA-hiaatpensioen opnieuw vastgesteld, zoals bepaald in lid 4 met inachtneming van het in lid 3 bepaalde.

De hoogte van het recht op WGA-hiaatpensioen wordt niet gewijzigd, in het geval de inkomsten uit arbeid toenemen en de *mate van arbeidsongeschiktheid* van de *deelnemer* niet lager wordt vastgesteld gedurende de WGA-vervolguitkering.

6. Indien een WGA-vervolguitkering wordt verstrekt na overlijden van de *deelnemer* ingevolge artikel 74 van de *WIA*, wordt aan de nabestaanden die deze vervolguitkering ontvangen, door het *fonds* een uitkering ter hoogte van één maand WGA-hiaatpensioen verstrekt. Indien de in dit lid genoemde nabestaanden een overlijdensuitkering op grond van artikel 2.11.2 van de *cao* ontvangen, wordt ingevolge de *cao* de in dit lid genoemde slotuitkering door de werkgever in mindering gebracht op voornoemde overlijdensuitkering.
7. De hoogte van de uitkering ingevolge het WGA-hiaatpensioen wordt herzien met ingang van de dag en de mate waarin de daglonen worden herzien ingevolge artikel 14 van de *WIA*.

Gedurende de WAO

Artikel 23 - Het invaliditeitspensioen (WAO)

1. De *deelnemer* die een *WAO-uitkering* ontvangt en zijn tot een jaarbedrag herleide *loon* hoger is dan het *maximale SV-loon*, heeft op verzoek recht op invaliditeitspensioen, met inachtneming van het bepaalde in dit artikel en de artikelen 20 en 53.
2. Het recht op invaliditeitspensioen vangt aan op de dag waarop de *deelnemer* een *WAO-uitkering* ontvangt en eindigt met ingang van de dag dat de *WAO-uitkering* stopt, doch uiterlijk per de eerste dag van de maand waarin de *deelnemer* de 68-jarige leeftijd dan wel de eerdere *AOW-ingangsdatum* bereikt.
3. De jaarlijkse uitkering ingevolge het invaliditeitspensioen wordt vastgesteld door:
 - het uitkeringspercentage behorende bij de *mate van arbeidsongeschiktheid* van de *deelnemer*, zoals bepaald in dit lid; te vermenigvuldigen met
 - de grondslag, zoals bepaald in lid 4.

In het geval de *deelnemer* een arbeidsongeschiktheidspensioen als bedoeld in artikel 67 lid 4 ontvangt, wordt tabel I gehanteerd op basis waarvan het uitkeringspercentage voor het invaliditeitspensioen wordt bepaald.

TABEL I

Mate van arbeidsongeschiktheid	Uitkeringspercentage
15 - 25%	8,75%
25 - 35%	17,5%
35 - 45%	26,25%
45 - 55%	35%
55 - 65%	43,75%
65 - 80%	56,88%
80 - 100%	70%

In het geval tabel I niet langer van toepassing is, is tabel II van toepassing, indien en voor zover de *deelnemer* een *WAO-uitkering* ontvangt.

TABEL II

Mate van arbeidsongeschiktheid	Uitkeringspercentage
15 - 25%	10%
25 - 35%	20%
35 - 45%	30%
45 - 55%	40%
55 - 65%	50%
65 - 80%	65%
80 - 100%	80%

4. De grondslag voor de uitkering van het invaliditeitspensioen wordt voor de eerste keer vastgesteld op de eerste arbeidsongeschiktheidsgedag, waarop er recht bestaat op een *WAO-uitkering*, mits wordt voldaan aan de overige voorwaarden van lid 1.

Voor de vaststelling van de grondslag van het invaliditeitspensioen wordt uitgegaan van het tot het jaarbedrag herleide *loon* zoals laatstelijk voor de ingang van het invaliditeitspensioen voor de *deelnemer* vastgesteld verminderd met het *maximale SV-loon*.

Indien de *deelnemer* onafgebroken een uitkering van het invaliditeitspensioen ontvangt en het uitkeringspercentage, bedoeld in lid 3, tussentijds wordt verhoogd, wordt voor elke verhoging van de uitkering van het invaliditeitspensioen de in dat jaar geldende grondslag gehanteerd.

5. Gedurende de periode waarin de *deelnemer* een invaliditeitspensioen ontvangt, wordt het tot het jaarbedrag herleide *loon* dat voor de vaststelling van de grondslag van het invaliditeitspensioen wordt gehanteerd, jaarlijks per 1 januari verhoogd met de *stijging van de cao-lonen* nadien. Vervolgens wordt de grondslag vastgesteld door het in de vorige volzin bepaalde tot het jaarbedrag herleide *loon* te verminderen met het *maximale SV-loon*.
6. In het geval de *mate van arbeidsongeschiktheid* van de *deelnemer* gewijzigd wordt vastgesteld ingevolge de *WAO*, wordt de hoogte van het invaliditeitspensioen opnieuw vastgesteld. De wijziging van het invaliditeitspensioen gaat in op de ingangsdatum van de wijziging van de *WAO-uitkering*.

De wijziging van het invaliditeitspensioen als gevolg van de overgang naar tabel II, zoals weergegeven in lid 3, gaat in op de eerste dag van het vierde *WAO*-jaar, dan wel bij toepassing van artikel 43a van de *WAO*, het vijfde *WAO*-jaar.

7. Bij overlijden van de *deelnemer* die een invaliditeitspensioen van het *fonds* ontvangt, wordt door het *fonds* aan de nabestaanden een slotuitkering verstrekt ter hoogte van één maand invaliditeitspensioen. Indien de in dit lid genoemde nabestaanden een overlijdensuitkering op grond van artikel 2.11.2 van de *cao* ontvangen, wordt ingevolge de *cao* de in dit lid genoemde slotuitkering door de werkgever in mindering gebracht op voornoemde overlijdensuitkering.

Artikel 24 - Het aanvullend arbeidsongeschiktheidspensioen (WAO)

1. De *deelnemer* die een *WAO-vervolguitkering* ontvangt, heeft op verzoek recht op aanvullend arbeidsongeschiktheidspensioen, met inachtneming van het bepaalde in dit artikel en de artikelen 20 en 53.
2. Het recht op aanvullend arbeidsongeschiktheidspensioen vangt aan op de dag waarop de *deelnemer* een *WAO-vervolguitkering* ontvangt en eindigt met ingang van de dag dat de *WAO-vervolguitkering* stopt, doch uiterlijk per de eerste dag van de maand waarin de *deelnemer* de 68-jarige leeftijd dan wel de eerdere *AOW-ingangsdatum* bereikt.

3. De uitkering ingevolge het aanvullend arbeidsongeschiktheidspensioen bestaat uit een aanvulling op de *WAO-vervolguitkering*.

De hoogte van de uitkering van het aanvullend arbeidsongeschiktheidspensioen wordt bepaald door het verschil tussen:

- a. de hoogte van de *loondervingsuitkering* die de *deelnemer* ontvangt of zou ontvangen indien hij 33 jaar of ouder zou zijn geweest, waarvoor het *WAO dagloon* als maatstaf geldt; en
 - b. de hoogte van de *vervolguitkering* die de *deelnemer* ontvangt, waarvoor het *WAO vervolgdagloon* als maatstaf geldt.
4. In het geval de vervolguitkering niet of tijdelijk niet wordt uitbetaald door het *UWV*, kan het *fonds* de betaling van de uitkering ingevolge het aanvullend arbeidsongeschiktheidspensioen (tijdelijk) stopzetten.
 5. In het geval de *deelnemer* die een *WAO-vervolguitkering* ontvangt inkomsten uit arbeid of zelfstandig beroep geniet, brengt het *fonds*, indien deze inkomsten door het *UWV* in mindering worden gebracht op de *WAO* vervolguitkering en genoemde inkomsten deze uitkering te boven gaan, de inkomsten voor zover deze uitgaan boven de *WAO* vervolguitkering in mindering op de uitkering ingevolge het aanvullend arbeidsongeschiktheidspensioen.
 6. Indien een *WAO-vervolguitkering* wordt verstrekt ingevolge artikel 53 van de *WAO* na overlijden van de *deelnemer* die een aanvullend arbeidsongeschiktheidspensioen ontvangt van het *fonds*, wordt aan de nabestaanden die deze vervolguitkering ontvangen, door het *fonds* een uitkering verstrekt ter hoogte van één maand aanvullend arbeidsongeschiktheidspensioen. Indien de in dit lid genoemde nabestaanden een overlijdensuitkering op grond van artikel 2.11.2 van de *cao* ontvangen, wordt ingevolge de *cao* de in dit lid genoemde slotuitkering door de werkgever in mindering gebracht op voornoemde overlijdensuitkering.
 7. De hoogte van de uitkering ingevolge het aanvullend arbeidsongeschiktheidspensioen wordt herzien met ingang van de dag en de mate waarin de daglonen worden herzien ingevolge artikel 15 van de *WAO*.

Artikel 25 - Anticumulatie van vervroegd ouderdomspensioen en arbeidsongeschiktheidspensioenen

1. Op de (*gewezen*) *deelnemer* die:
 - a. *arbeidsongeschikt* is en een *WGA*-, *IVA*-, of *WAO-uitkering* ontvangt; en
 - b. recht heeft op een of meer arbeidsongeschiktheidspensioenen ingevolge dit hoofdstuk, dan wel ingevolge de pensioenvoorziening bij een vrijgestelde werkgever; en
 - c. (gedeeltelijk) vervroegd met ouderdomspensioen gaat; en/of
 - d. vóór 1 januari 2014 met vroegpensioen is gegaan dat is verkregen door premievrije deelneming bij arbeidsongeschiktheid door het *fonds*;
 is dit artikel van toepassing.
2. Zolang de arbeidsongeschiktheid voortduurt, wordt het vervroegde ouderdomspensioen, dan wel het voor 1 januari 2014 ingegane vroegpensioen als bedoeld in lid 1 sub d verminderd met de ontvangen *WGA*-, *IVA*-, of *WAO-uitkering* (mits deze betrekking heeft op *loon* verdiend bij een *aangesloten werkgever*) en de arbeidsongeschiktheidspensioenen die worden uitgekeerd door het *fonds*.

3. Het vervroegd ouderdomspensioen en het voor 1 januari 2014 ingegane vroegpensioen zal tezamen met de *WGA*-, *IVA*-, of *WAO-uitkering* (mits deze betrekking heeft op *loon* verdiend bij een *aangesloten werkgever*) en de arbeidsongeschiktheidspensioenen die worden uitgekeerd door het *fonds* niet hoger zijn dan het tot het jaarbedrag herleide *loon* als bedoeld in artikel 28 lid 6, dan wel artikel 29 lid 6.
4. Ingeval van vermindering van de uitkering ingevolge de *WAO* of *WIA* wegens het niet voldoen aan de voorschriften van het *UWV*, wordt door het *fonds* de anticumulatie toegepast alsof er geen sprake is van vermindering van de *WGA*-, *IVA*-, of *WAO-uitkering*.
5. Indien op enig moment uitkeringen van vervroegd ouderdomspensioen of vroegpensioen, hoe genaamd ook, in mindering worden gebracht op de *WGA*-, *IVA*-, of *WAO-uitkering* ingevolge de *WIA* of *WAO* zal het bepaalde in dit artikel niet langer van toepassing zijn.
6. Voor zover een gedeeltelijk arbeidsongeschikte *deelnemer* voor en verband houdende met het dienstverband bij de *aangesloten werkgever*, gebruik maakt van de mogelijkheid tot deeltijdpensioen als bedoeld in artikel 18 lid 4 tot en met lid 8, vindt geen anti-cumulatie plaats wat betreft het vervroegde ouderdomspensioen.

6 Aanvullende regelingen

Artikel 26 - Nettopensioen

1. Het *fonds* biedt de *deelnemer* die hiervoor in aanmerking komt, de mogelijkheid om voor de pensioenopbouw boven het *loon*, deel te nemen aan een nettopensioenregeling. De voorwaarden en condities van (deelname aan) deze nettopensioenregeling staan uitgewerkt in de bijlage van dit reglement.
2. De salaris-plusmodule is vervallen per 1 januari 2015.

Artikel 27 - Anw-hiaatpensioen

1. Op verzoek kan de *deelnemer* ten behoeve van zijn *partner*, een Anw-hiaatpensioen verzekeren op zijn leven ter grootte van € 21.563,- per jaar (bedrag 2025).
Het hier genoemde bedrag wordt jaarlijks per 1 januari verhoogd met het percentage waarmee de uitkeringen ingevolge de Algemene Nabestaandenwet (Anw) worden verhoogd.
2. Het in het eerste lid genoemde Anw-hiaatpensioen gaat in op de eerste dag van de maand waarin de *deelnemer* overlijdt en eindigt per de eerste dag van de maand volgend op het overlijden van de *partner*, doch in ieder geval per de eerste dag van de maand waarin de *partner* de 68-jarige leeftijd bereikt dan wel de eerdere *AOW-ingangsdatum*.

De uitkering wordt maandelijks achteraf uitbetaald.
3. De verzekering van het Anw-hiaatpensioen wordt vastgelegd in een pensioenbrief.
4. Het *bestuur* stelt, gehoord de adviserend actuaris, de premie vast voor het Anw-hiaatpensioen. Het *bestuur* is bevoegd, gehoord de adviserend actuaris, deze premie te wijzigen. Een gewijzigde premie is ook van toepassing op de vóór de wijziging van de premie afgesloten verzekering. Een gewijzigd tarief kan niet eerder dan drie maanden na het tijdstip waarop het nieuwe tarief aan de belanghebbende is medegedeeld worden toegepast. Het nieuwe tarief kan niet met terugwerkende kracht gelden.
5. De *deelnemer* heeft volgens onderstaande tabel recht op (gedeeltelijke) premievrije deelneming aan de Anw-hiaatpensioenverzekering in geval van arbeidsongeschiktheid in de zin van de *WAO* van ten minste 15%, dan wel arbeidsongeschiktheid in de zin van de *WIA* van ten minste 35%, indien deze arbeidsongeschiktheid ten minste twee jaar na de ingangsdatum van de verzekering aanvangt:

Mate van arbeidsongeschiktheid WAO	Uitkeringspercentage
15 - 25%	20%
25 - 35%	30%
35 - 45%	40%
45 - 55%	50%
55 - 65%	60%
65 - 80%	72,5%
80 - 100%	100%

Mate van arbeidsongeschiktheid WIA	Uitkeringspercentage
35 - 45%	40%
45 - 55%	50%
55 - 65%	60%
65 - 80%	72,5%
80 - 100%	100%

6. De ingegane uitkering van het Anw-hiaatpensioen wordt op dezelfde wijze verhoogd als het partnerpensioen, en wel overeenkomstig het bepaalde in artikel 38 van dit reglement.
7. Een door de *deelnemer* te treffen Anw-hiaatpensioenverzekering als bedoeld in dit artikel kan ingaan vanaf de eerste dag van enige maand.
8. De verzekering eindigt:
 - a. indien de *deelnemer* vóór de eerste dag van de maand waarin hij de 68-jarige leeftijd zou hebben bereikt, overlijdt: op de dag van overlijden;
 - b. per de datum waarop de deelneming van de *deelnemer* aan de pensioenregeling van het *fonds* eindigt;
 - c. per de eerste dag van de maand waarin de *partner* de 68-jarige leeftijd bereikt dan wel de eerdere *AOW-ingangsdatum*;
 - d. per de datum waarop het huwelijk, dan wel het (*niet*) *geregistreerd partnerschap* met de *partner* vóór de eerste dag van de maand waarin de (*gewezen*) *deelnemer* de 68-jarige leeftijd bereikt, wordt beëindigd door overlijden van de *partner* of anderszins;
 - e. per de eerste dag van de maand volgend op de maand waarin de verzekering door de *deelnemer* schriftelijk is opgezegd.
9. De *gewezen deelnemer* kan op verzoek de verzekering van het Anw-hiaatpensioen vrijwillig voortzetten indien en zolang deze ervoor kiest zijn deelneming aan de regeling vrijwillig voort te zetten, overeenkomstig artikel 34.
Het bepaalde in artikel 34 lid 2 is van overeenkomstige toepassing op de vrijwillige voortzetting van het Anw-hiaatpensioen.
10. Het *fonds* kan aan de *deelnemer* vragen een gezondheidsverklaring in te vullen en eventueel zijn medewerking te verlenen aan een geneeskundig onderzoek als:
 - a. de *deelnemer* een wijziging wil aanbrengen in de gekozen hoogte van het Anw-hiaatpensioen;
 - b. een *deelnemer* later dan drie maanden na aanvang van de deelname aan de pensioenregeling of na aanvang van een relatie met de *partner* zoals omschreven in artikel 1 zich voor het eerst aanmeldt voor verzekering van het Anw-hiaatpensioen.
 Als ingangsdatum van de wijziging of verzekering geldt de dag waarop het *fonds* de aanmelding of wijziging ontvangt.

7 Bijzondere pensioen- opbouw

Artikel 28 - Premievrije deelneming bij arbeidsongeschiktheid in de zin van de WIA (WIA)

1. De (gewezen) deelnemer van wie de eerste ziektedag zich heeft voorgedaan tijdens de deelneming bestaande op of na 1 januari 2014 en die vanaf het bereiken van de wettelijke ziekteperiode onafgebroken 35% of meer arbeidsongeschikt is, heeft op verzoek recht op premievrije deelneming bij het fonds, met inachtneming van het bepaalde in dit artikel en artikel 53.

Het recht op premievrije deelneming ontstaat vanaf het einde van de wettelijke ziekteperiode.

2. In afwijking van het bepaalde in lid 1 heeft de deelnemer van wie de eerste ziektedag zich heeft voorgedaan voor aanvang van de deelneming maar voldoet aan de overige in lid 1 gestelde voorwaarden, recht op premievrije deelneming bij het fonds, indien na aanvang van de deelneming sprake is van herleving van de WGA- of IVA-uitkering en deze herleving 4 weken of langer plaatsvindt na intrekking van de uitkering.
3. In afwijking van het bepaalde in lid 1 heeft de deelnemer die bij aanvang van de deelneming gedeeltelijk arbeidsongeschikt is, op of na 1 januari 2014 in dienst is bij een aangesloten werkgever en voor het overige voldoet aan de in lid 1 gestelde voorwaarden, recht op gedeeltelijke premievrije deelneming bij het fonds, indien en voor zover na aanvang van de deelneming sprake is van verhoging van de mate van arbeidsongeschiktheid. Recht op gedeeltelijke premievrije deelneming bestaat vanaf dat moment voor zover de gewijzigde mate van arbeidsongeschiktheid hoger is dan die gold bij het einde van het dienstverband waar de eerste ziektedag zich heeft voorgedaan, dan wel de eerst na einde dienstverband oorspronkelijk vastgestelde mate van arbeidsongeschiktheid in de pensioenregeling bij een andere pensioenuitvoerder. Met inachtneming van artikel 10a, lid 1 onder c van het Uitvoeringsbesluit loonbelasting 1965.
4. Indien de WGA- of IVA-uitkering wordt ingetrokken, maar het recht op de uitkering ingevolge de WIA binnen 4 weken herleeft, herleven de rechten volgend uit de direct aan de intrekking voorafgaande arbeidsongeschiktheid.
5. Voor (gewezen) deelnemers die arbeidsongeschikt worden ingevolge de WIA of van wie de mate van arbeidsongeschiktheid wijzigt, wordt volgens onderstaande tabel het percentage van de premievrije deelneming vastgesteld of met ingang van de dag dat de mate van arbeidsongeschiktheid wijzigt opnieuw vastgesteld.

Mate van arbeidsongeschiktheid	Percentage premievrije deelneming
35 – 45%	40%
45 – 55%	50%
55 – 65%	60%
65 – 80%	72,5%
80 – 100%	100%

6. Bij aanvang van de (gedeeltelijke) premievrije deelneming wordt de pensioengrondslag voor de premievrije deelneming als volgt vastgesteld:
- uitgegaan wordt van 70% van het tot een jaarbedrag herleide *loon* dat gold per 1 januari van het jaar waarin de *eerste ziektedag* zich heeft voorgedaan; dan wel
 - bij herleving van het recht op een uitkering ingevolge de *WIA*: 70% van het tot een jaarbedrag herleide *loon* dat gold per 1 januari van het jaar voorafgaand aan het jaar waarin het recht ingevolge de *WIA* is herleefd; en
 - dit jaarbedrag wordt per 1 januari verhoogd met de *stijging van de cao-lonen* nadien en vervolgens verminderd met de op de datum van vaststelling geldende franchise.

Zolang de premievrije deelneming voortduurt, wordt vervolgens de pensioengrondslag per 1 januari van elk kalenderjaar opnieuw vastgesteld.

Daarbij wordt het *loon* waarnaar de laatste pensioengrondslag in het voorafgaande kalenderjaar was vastgesteld, verhoogd met de *stijging van de cao-lonen* nadien.

Voor een (*gewezen*) *deelnemer* van wie de *mate van arbeidsongeschiktheid* ingevolge de *WIA* in een kalenderjaar tussentijds toeneemt, wordt voor elke verhoging van het recht op premievrije deelneming, met inachtneming van het bepaalde in lid 8, de pensioengrondslag opnieuw vastgesteld.

De wijze waarop de pensioengrondslag wordt bepaald, is vastgelegd in door het *bestuur* vastgestelde richtlijnen.

7. De *pensioenaanspraken* waarop de premievrije deelneming recht geeft, worden vastgesteld op basis van de pensioengrondslag, zoals omschreven in lid 6, vermenigvuldigd met het percentage premievrije deelneming, zoals vastgesteld volgens lid 5.
8. Indien na beëindiging van het dienstverband met de *aangesloten werkgever* de *mate van arbeidsongeschiktheid* wordt verhoogd leidt dit tot een overeenkomstige verhoging van het recht op premievrije deelneming tot maximaal de *mate van arbeidsongeschiktheid* zoals die gold bij het einde van het dienstverband bij de *aangesloten werkgever*, dan wel de eerst na einde dienstverband oorspronkelijk vastgestelde *mate van arbeidsongeschiktheid*. Met inachtneming van artikel 10a, lid 1 onder c van het Uitvoeringsbesluit loonbelasting 1965.
9. Het bepaalde in lid 1 tot en met 8 vindt geen toepassing in de navolgende gevallen:
- a. indien de gegevens zoals weergegeven in artikel 53 niet worden verstrekt, welke het *bestuur* voor de toekenning van de premievrije deelneming noodzakelijk acht;
 - b. indien de arbeidsongeschiktheid van de *deelnemer* leidt tot herleving of verhoging van de premievrije deelneming in een pensioenregeling bij een andere pensioenuitvoerder dan wel voor zover recht is op premievrije deelneming in een pensioenregeling bij een andere pensioenuitvoerder.
10. Het bepaalde in lid 1 tot en met 8 is niet langer van toepassing op de betrokken *deelnemer*, indien:
- a. door hem de *feitelijke pensioendatum* is bereikt; of
 - b. hij niet langer ten minste 35% of meer *arbeidsongeschikt* is; of
 - c. hij niet de inlichtingen verstrekt, welke het *bestuur* voor de verdere toepassing van het in dit artikel bepaalde nodig acht.

Het bepaalde onder sub b. is niet van toepassing indien de verlaagde arbeidsongeschiktheid wordt veroorzaakt door eenmalige hogere inkomsten van de betrokken *deelnemer* gedurende één maand en de betrokken *deelnemer* vervolgens weer ten minste 35% of meer *arbeidsongeschikt* is. In de onder sub b tot en met c bedoelde gevallen bepaalt het *bestuur* de datum met ingang waarvan het bepaalde in lid 1 tot en met 8 ten aanzien van de *deelnemer* niet langer van toepassing is.

11. De in dit artikel vervatte regeling kan worden ingetrokken of gewijzigd met inachtneming van het bepaalde in artikel 22 van de statuten. Dan kan ook worden bepaald, dat met ingang van de datum waarop de regeling vervalt of gewijzigd wordt, het bepaalde in dit artikel niet langer of niet langer ongewijzigd van toepassing is ten aanzien van *deelnemers* van wie de volledige of gedeeltelijke arbeidsongeschiktheid vóór bedoelde datum was ingetreden.

Artikel 29 - Premievrije deelneming bij arbeidsongeschiktheid in de zin van de WAO (WAO)

1. De *deelnemer* die vanaf het bereiken van de *wettelijke ziekteperiode* onafgebroken 15% of meer *arbeidsongeschikt* is en een *WAO-uitkering* ontvangt, heeft op verzoek recht op premievrije deelneming bij het *fonds*, met inachtneming van het bepaalde in dit artikel en artikel 53.

Het recht op premievrije deelneming ontstaat vanaf het einde van de *wettelijke ziekteperiode*.

2. In afwijking van het bepaalde in lid 1 heeft de *deelnemer* van wie de *eerste ziektedag* zich heeft voorgedaan voor aanvang van de deelneming maar voldoet aan de overige in lid 2 gestelde voorwaarden, recht op premievrije deelneming bij het *fonds*, indien na aanvang van de deelneming sprake is van herleving van de *WAO-uitkering* en deze herleving 4 weken of langer plaatsvindt na intrekking van de uitkering.
3. In afwijking van het bepaalde in lid 1 heeft de *deelnemer* die bij aanvang van de deelneming gedeeltelijk *arbeidsongeschikt* is, op of na 1 januari 2014 in dienst is bij een *aangesloten werkgever* en voor het overige voldoet aan de in lid 1 gestelde voorwaarden, recht op gedeeltelijke premievrije deelneming bij het *fonds*, indien en voor zover na aanvang van de deelneming sprake is van verhoging van de *mate van arbeidsongeschiktheid*. Recht op gedeeltelijke premievrije deelneming bestaat vanaf dat moment voor zover de gewijzigde *mate van arbeidsongeschiktheid* hoger is dan die gold bij het einde van het dienstverband waar de *eerste ziektedag* zich heeft voorgedaan, dan wel de eerst na einde dienstverband oorspronkelijk vastgestelde *mate van arbeidsongeschiktheid* in de pensioenregeling bij een andere pensioenuitvoerder.
4. Indien de *WAO-uitkering* wordt ingetrokken, maar het recht op de uitkering ingevolge de *WAO* binnen 4 weken herleeft, herleven de rechten volgend uit de direct aan de intrekking voorafgaande *arbeidsongeschiktheid*.
5. Voor de *deelnemer* die op of na 1 januari 2003 *arbeidsongeschikt* is geworden ingevolge de *WAO* of van wie de *mate van arbeidsongeschiktheid* nadien wijzigt, wordt volgens onderstaande tabel het percentage van de premievrije deelneming vastgesteld of met ingang van de dag dat de *mate van arbeidsongeschiktheid* wijzigt opnieuw vastgesteld.

Mate van arbeidsongeschiktheid	Percentage premievrije deelneming
15 – 25%	20%
25 – 35%	30%
35 – 45%	40%
45 – 55%	50%
55 – 65%	60%
65 – 80%	72,5%
80 – 100%	100%

Voor *deelnemers* die voor 1 januari 2003 *arbeidsongeschikt* zijn geworden ingevolge de WAO en van wie de *mate van arbeidsongeschiktheid* nadien niet is gewijzigd, wordt volgens onderstaande tabel het percentage van de premievrije deelneming vastgesteld.

Mate van arbeidsongeschiktheid	Percentage premievrije deelneming
15 – 45%	25%
45 – 65%	50%
65 – 100%	100%

Voor *deelnemers* die voor 1 januari 2003 *arbeidsongeschikt* zijn geworden ingevolge de WAO en van wie de *mate van arbeidsongeschiktheid* nadien wijzigt, wordt met ingang van de dag dat de *mate van arbeidsongeschiktheid* wijzigt volgens de eerste tabel in dit artikellid het percentage van de premievrije deelneming opnieuw vastgesteld.

6. Bij aanvang van de (gedeeltelijke) premievrije deelneming wordt de pensioengrondslag voor de premievrije deelneming als volgt vastgesteld:
- uitgegaan wordt van het tot een jaarbedrag herleide *loon* dat gold per 1 januari van het jaar waarin de *eerste ziekte*dag zich heeft voorgedaan; dan wel
 - bij herleving van het recht op een uitkering ingevolge de WAO: het tot een jaarbedrag herleide *loon* dat gold per 1 januari van het jaar voorafgaand aan het jaar waarin het recht ingevolge de WAO is herleefd; en
 - dit jaarbedrag wordt per 1 januari verhoogd met de *stijging van de cao-lonen* nadien en vervolgens verminderd met de op de datum van vaststelling geldende franchise.

Zolang de premievrije deelneming voortduurt, wordt vervolgens de pensioengrondslag per 1 januari van elk kalenderjaar opnieuw vastgesteld.

Daarbij wordt het *loon* waarnaar de laatste pensioengrondslag in het voorafgaande kalenderjaar was vastgesteld, verhoogd met de *stijging van de cao-lonen* nadien.

Voor een *deelnemer* van wie de *mate van arbeidsongeschiktheid* ingevolge de WAO in een kalenderjaar tussentijds toeneemt, wordt, met inachtneming van het bepaalde in lid 8, voor elke verhoging van het recht op premievrije deelneming, de pensioengrondslag opnieuw vastgesteld. De wijze waarop de pensioengrondslag wordt bepaald, is vastgelegd in door het *bestuur* vastgestelde richtlijnen.

7. De *pensioenaanspraken* waarop de premievrije deelneming recht geeft, worden vastgesteld op basis van de pensioengrondslag als bedoeld in lid 6, vermenigvuldigd met het percentage premievrije deelneming, zoals vastgesteld volgens lid 5.
8. Indien na beëindiging van het dienstverband met de *aangesloten werkgever* de *mate van arbeidsongeschiktheid* wordt verhoogd, de *eerste ziekte*dag zich heeft voorgedaan tijdens het dienstverband en waarbij op of na 1 januari 2014 sprake was van een dienstverband met de *aangesloten werkgever*, leidt dit tot een overeenkomstige verhoging van het recht op premievrije deelneming tot maximaal de *mate van arbeidsongeschiktheid* zoals die gold bij het einde van het dienstverband bij de *aangesloten werkgever*, dan wel de eerst na einde dienstverband oorspronkelijk vastgestelde *mate van arbeidsongeschiktheid*.

9. Het bepaalde in lid 1 tot en met 8 vindt geen toepassing in de navolgende gevallen:
- indien de gegevens zoals weergegeven in artikel 53 niet worden verstrekt, welke het *bestuur* voor de toekenning van de premievrije deelneming noodzakelijk acht;
 - indien de arbeidsongeschiktheid van de *deelnemer* leidt tot herleving of verhoging van de premievrije deelneming in een pensioenregeling bij een andere pensioenuitvoerder dan wel voor zover recht is op premievrije deelneming in een pensioenregeling bij een andere pensioenuitvoerder.
10. Het bepaalde in lid 1 tot en met 8 is niet langer van toepassing op de betrokken *deelnemer*, indien:
- door hem de *feitelijke pensioendatum* is bereikt; of
 - hij niet langer ten minste 15% of meer *arbeidsongeschikt* is; of
 - hij niet de inlichtingen verstrekt, welke het *bestuur* voor de verdere toepassing van het in dit artikel bepaalde nodig acht.

Het bepaalde onder sub b. is niet van toepassing indien de verlaagde arbeidsongeschiktheid wordt veroorzaakt door eenmalige hogere inkomsten van de betrokken *deelnemer* gedurende één maand en de betrokken *deelnemer* vervolgens weer ten minste 15% of meer *arbeidsongeschikt* is. In de onder sub b tot en met c bedoelde gevallen bepaalt het *bestuur* de datum met ingang waarvan het bepaalde in lid 1 tot en met 8 ten aanzien van de *deelnemer* niet langer van toepassing is.

11. De in dit artikel vervatte regeling kan worden ingetrokken of gewijzigd met inachtneming van het bepaalde in artikel 22 van de statuten. Dan kan ook worden bepaald, dat met ingang van de datum waarop de regeling vervalt of gewijzigd wordt, het bepaalde in dit artikel niet langer of niet langer ongewijzigd van toepassing is ten aanzien van *deelnemers* van wie de volledige of gedeeltelijke arbeidsongeschiktheid vóór bedoelde datum was ingetreden.

Artikel 30 - FVP-Voortzetting (Vervallen)

(Vervallen)

Artikel 31 - Inkoop van pensioen voor nabestaanden van een werkloze werknemer

(Vervallen)

Artikel 32 - Onbetaald verlof en levensloopverlof

1. Voor de periode van onbetaald verlof, dan wel levensloopverlof gedurende het dienstverband wordt de pensioenopbouw bij het *fonds* gecontinueerd, tenzij de *deelnemer* kenbaar maakt dat het doorbetalen van de bijbehorende premie voor de opbouw van het ouderdoms- en partnerpensioen, als bedoeld in de artikelen 8 en 9, voor hem op bezwaren stuit. Als het doorbetalen van bovengenoemde premie op bezwaren stuit, wordt de opbouw van het ouderdoms- en partnerpensioen onderbroken.

Voor de periode van onbetaald verlof, dan wel levensloopverlof blijft het risico van overlijden en het risico van arbeidsongeschiktheid verzekerd bij het *fonds*. Hiervoor wordt de premie in rekening gebracht, overeenkomstig het bepaalde in lid 5.

2. Het verzoek om onderbreking van het ouderdoms- en partnerpensioen dient schriftelijk één maand voor de ingang van het onbetaald verlof, dan wel levensloopverlof door de *deelnemer* bij het *fonds* te zijn ingediend.

Dit verzoek dient medeondertekend te zijn door diens *partner*.
De gemaakte keuze is onherroepelijk.

3. Bij onbetaald verlof, dan wel levensloopverlof wordt voor de vaststelling van de pensioengrondslag uitgegaan van het *loon* dat gold per 1 januari voorafgaand aan het onbetaald verlof, dan wel levensloopverlof.

Het *loon* wordt vervolgens per 1 januari verhoogd met de *stijging van de cao-lonen* nadien en verminderd met de op de datum van vaststelling geldende franchise.

Tijdens het onbetaald verlof, dan wel levensloopverlof wordt bij wijziging van het bovenbeschreven *loon* en per 1 januari van elk kalenderjaar de pensioengrondslag opnieuw vastgesteld.

4. De opbouw van het ouderdoms- en partnerpensioen tijdens onbetaald verlof, dan wel levensloopverlof is uitsluitend toegestaan:
 - indien en voor zover er geen cumulatie met pensioenopbouw plaatsvindt in een andere pensioenvoorziening; en
 - wanneer er wordt voldaan aan de voorwaarden van artikel 10a lid 1 sub a Uitvoeringsbesluit loonbelasting 1965.
5. Het risico van overlijden en het risico van arbeidsongeschiktheid worden bij het *fonds* verzekerd tegen een deel van de door het *bestuur* vast te stellen doorsneepremie. Deze premies worden bij de *aangesloten werkgever* in rekening gebracht.
6. Indien en voor zover de *aangesloten werkgever* geen *loon* aan de *deelnemer* verschuldigd is, maken *deelnemer* en *aangesloten werkgever* afspraken over de premieverdeling tijdens het verlof.

Artikel 33 - Demotie en verlaging arbeidsduur

1. Indien de *deelnemer* 58 jaar of ouder is en in het kader van demotie een lager betaalde functie aanvaardt waardoor zijn pensioengrondslag daalt, kan hij verzoeken om zijn pensioengrondslag op het niveau direct voorafgaand aan de daling als gevolg van demotie te handhaven. Het *loon* waarnaar de pensioengrondslag is vastgesteld wordt daarna jaarlijks per 1 januari verhoogd met de *stijging van de cao-lonen*.
2. Indien de *deelnemer* 58 jaar of ouder is en zijn overeengekomen wekelijkse arbeidsduur heeft verlaagd, waardoor zijn parttime-breuk conform het bepaalde in artikel 5 lid 2 wordt vastgesteld of daalt, dan kan hij verzoeken om zijn deelneming aan de pensioenregeling op het niveau direct voorafgaand aan de vaststelling of daling van zijn parttime-breuk als gevolg van demotie te handhaven.
De *deelnemer* kan hiertoe uitsluitend verzoeken voor zover de omvang van het dienstverband na het aanvaarden van de deeltijdfunctie niet lager is dan 50% van de omvang van het dienstverband aan het eind van de direct hieraan voorafgaande periode en indien en voor zover hij geen gebruik maakt van de in artikel 18 opgenomen mogelijkheid tot deeltijdpensionering.
3. Het verzoek als bedoeld in de voorgaande leden dient tenminste één maand voordat de demotie aanvangt, bij het *fonds* schriftelijk te worden ingediend.

Artikel 34 - Vrijwillige voortzetting ouderdoms- en nabestaandenpensioen

1. Indien de deelneming eindigt anders dan door overlijden of het ingaan van het ouderdomspensioen kan de *gewezen deelnemer* op verzoek zijn deelneming aan de pensioenregeling direct aansluitend vrijwillig voortzetten voor maximaal drie jaar, met inachtneming van het bepaalde in dit artikel.
2. Het verzoek om vrijwillige voortzetting dient de *gewezen deelnemer* binnen negen maanden na beëindiging van het dienstverband in te dienen bij het *fonds*.
Om de vrijwillige voortzetting te effectueren, dient de *gewezen deelnemer* de door het *fonds* ter beschikking gestelde verklaring voor vrijwillige voortzetting te ondertekenen en te retourneren aan het *fonds*.
3. Vrijwillige voortzetting is uitsluitend toegestaan als wordt voldaan aan de navolgende voorwaarden:
 - a. de *gewezen deelnemer* is ten minste drie jaar *deelnemer* geweest aan de pensioenregeling van het *fonds*; en
 - b. de *gewezen deelnemer* neemt niet deel aan een andere pensioenvoorziening of Fiscale oudedagsreserve.

Gedurende de vrijwillige voortzetting wordt de deelneming aan de pensioenregeling gecontinueerd en in elk geval niet verbeterd.

4. Bij aanvang van de vrijwillige voortzetting wordt de pensioengrondslag voor de vrijwillige voortzetting als volgt vastgesteld:
 - uitgegaan wordt van het tot een jaarbedrag herleide *loon* dat gold per 1 januari van het jaar waarin het dienstverband werd beëindigd;
 - dit jaarbedrag wordt vervolgens verminderd met de per 1 januari van dat jaar geldende franchise; en
 - de uitkomst is de pensioengrondslag van dat jaar.
 Zolang de vrijwillige voortzetting voortduurt, wordt vervolgens de pensioengrondslag per 1 januari van elk kalenderjaar opnieuw vastgesteld. Daarbij wordt het *loon* waarnaar de laatste pensioengrondslag in het voorafgaande kalenderjaar was vastgesteld, verhoogd met de *stijging van de cao-lonen* nadien.
5. De *deelnemer* is voor de vrijwillige voortzetting de in artikel 44 bedoelde premie verschuldigd over de pensioengrondslag. In afwijking hiervan is het *bestuur* bevoegd andere premiepercentages vast te stellen.

Het *bestuur* bepaalt op welke wijze, in welke termijnen en op welke tijdstippen de ter zake van de vrijwillige voortzetting verschuldigde premie aan het *fonds* moet worden voldaan.

6. De vrijwillige voortzetting van de deelneming eindigt in de navolgende gevallen:
 - a. indien de verschuldigde premie niet op de vervaldag is voldaan, met inachtneming van een door het *bestuur* te bepalen tijdstip;
 - b. indien de *deelnemer* na aanvang van de vrijwillige voortzetting bij het *fonds*, een nieuw dienstverband is aangegaan en ten gevolge daarvan is opgenomen in een andere pensioenvoorziening;
 - c. door overlijden van de *deelnemer*.

7. Indien de deelneming eindigt wegens inkrimping van het personeel of door interne reorganisatie en de *deelnemer* in aansluiting op de beëindiging van het dienstverband met een *aangesloten werkgever* in aanmerking komt voor een volledige schadeloosstelling, kan de deelneming aan de pensioenregeling gedurende de periode van volledige schadeloosstelling worden voortgezet overeenkomstig het in de *cao* bepaalde. Tevens kan de verzekering van het invaliditeitspensioen of WIA-excedentpensioen vrijwillig worden voortgezet. Hierbij dient het bepaalde in de *cao* en de fiscale en wet- en regelgeving daaromtrent in acht genomen te worden.

Het verzoek om vrijwillige voortzetting dient door de *gewezen deelnemer*, dan wel *aangesloten werkgever* binnen negen maanden na beëindiging van het dienstverband ingediend te worden bij het *fonds*.

Artikel 35 - Vrijwillige voortzetting arbeidsongeschiktheidspensioenen

1. Indien een verzoek om voortzetting van de deelneming in de pensioenregeling van het *fonds*, zoals bedoeld in artikel 34 van dit reglement, door het *bestuur* van het *fonds* wordt ingewilligd, wordt, indien de *gewezen deelnemer* dit heeft verzocht, ook de verzekering inzake het WGA-hiaatpensioen, het WIA-pluspensioen en het WIA-excedentpensioen voortgezet.
2. De voortzetting van de verzekering, zoals bedoeld in lid 1 van dit artikel, geschiedt op basis van de premiegrondslag. De premiegrondslag wordt bij aanvang van de vrijwillige voortzetting als volgt vastgesteld.

Voor het WGA-hiaatpensioen en het WIA-plus:

- uitgegaan wordt van het tot een jaarbedrag herleide *loon* dat gold per 1 januari van het jaar waarin het dienstverband werd beëindigd.

Voor het WIA-excedentpensioen:

- uitgegaan wordt van het tot een jaarbedrag herleide *loon* dat gold per 1 januari van het jaar waarin het dienstverband werd beëindigd; en
- dit jaarbedrag wordt vervolgens verminderd met de per 1 januari van dat jaar geldende *AO-grens*.

3. De *deelnemer* is voor de voortzetting van de verzekering inzake het WGA-hiaatpensioen, het WIA-pluspensioen en het WIA-excedentpensioen een premie verschuldigd overeenkomstig het in artikel 43 lid 1 van dit reglement bedoelde percentage van de grondslag.
4. De bepalingen van artikel 34, alsmede van de artikelen 46, 47 en 52 zijn met betrekking tot de in dit artikel geregelde voortzetting zoveel mogelijk van overeenkomstige toepassing.

8 Toeslagverlening

Artikel 36 - Algemeen

1. Het *bestuur* voert het toeslagbeleid van het *fonds* uit, gehoord de adviserend actuaris, en in overeenstemming met het bepaalde in de actuariële en bedrijfstechnische nota (ABTN) van het *fonds* en in het pensioenreglement.
2. Het *bestuur* heeft de bevoegdheid om het beleid inzake toeslagverlening aan te passen. Een wijziging van het beleid inzake toeslagverlening heeft betrekking op alle (*gewezen*) *deelnemers*, *gewezen partners* en *pensioengerechtigden* bij het *fonds*.
3. Dit hoofdstuk is van toepassing op de pensioenen zoals vastgelegd in dit reglement, met uitzondering van:
 - a. het WGA-hiaatpensioen en het aanvullend arbeidsongeschiktheidspensioen; deze pensioenen worden herzien overeenkomstig de herziening van de daglonen die worden gehanteerd voor de vaststelling van de *WIA- en WAO-uitkering*.
 - b. het wegens gemoedsbezwaren aanwezige spaarsaldo; dit saldo wordt verhoogd met rente als bepaald in artikel 64.
 - c. op aanvullende werkgeversmodulen, mits dit schriftelijk is overeengekomen.

Artikel 37 - Verhoging pensioenaanspraken deelnemers

1. Het *fonds* heeft de ambitie om op de *pensioenaanspraken* van de *deelnemer* jaarlijks toeslag te verlenen ter hoogte van maximaal de loonontwikkeling van de branche Woningcorporaties in de periode van 31 juli van het voorafgaande jaar tot 31 juli van het daaraan voorafgaande jaar. Het *bestuur* beslist evenwel jaarlijks in hoeverre *pensioenaanspraken* worden aangepast.
2. Voor deze voorwaardelijke toeslagverlening is geen reserve gevormd, maar deze wordt gefinancierd uit beleggingsrendement.
3. De toeslagverlening vindt jaarlijks op 1 januari achteraf plaats, indien en voor zover de middelen van het *fonds* dit naar het oordeel van het *bestuur* – gehoord de adviserend actuaris – toelaat. Het *bestuur* kan besluiten om op een ander moment dan het in de vorige volzin genoemde tijdstip toeslag te verlenen. De toeslagverlening op grond van dit artikel vindt plaats ten aanzien van de betrokkene die op 31 december van het voorgaande jaar *deelnemer* was. Als de toeslagverlening op een ander moment plaatsvindt dan per 1 januari, dan vindt de toeslagverlening op grond van dit artikel plaats ten aanzien van de betrokkene die op de laatste dag van de voorgaande maand *deelnemer* was. Toeslagverlening in enig kalenderjaar biedt geen garantie voor toeslagverlening in een volgend kalenderjaar.
4. Het *bestuur* kan besluiten tot het verlenen van extra toeslag over die *pensioenaanspraken* indien en voor zover in enig kalenderjaar sprake is geweest van een niet volledige toeslagverlening over die *pensioenaanspraken*, zoals bepaald in lid 1.

Artikel 38 - Verhoging pensioenaanspraken gewezen deelnemers en verhoging pensioenrechten van pensioengerechtigden

1. Het *fonds* heeft de ambitie om op de *pensioenaanspraken* van de *gewezen deelnemer* en op de *pensioenrechten* van *pensioengerechtigden* jaarlijks toeslag te verlenen ter hoogte van maximaal de prijsontwikkeling (de afgeleide consumentenprijsindex alle huishoudens) in de periode van juli van het afgelopen kalenderjaar tot juli van het daaraan voorafgaande kalenderjaar. Het *bestuur* beslist evenwel jaarlijks in hoeverre *pensioenaanspraken* en *pensioenrechten* worden aangepast.
2. Voor deze voorwaardelijke toeslagverlening is geen reserve gevormd, maar deze wordt gefinancierd uit beleggingsrendement.
3. De toeslagverlening vindt jaarlijks op 1 januari achteraf plaats, indien en voor zover de middelen van het *fonds* dit naar het oordeel van het *bestuur* – gehoord de adviserend actuaris – toelaat. Het *bestuur* kan besluiten om op een ander moment dan het in de vorige volzin genoemde tijdstip toeslag te verlenen. De toeslagverlening op grond van dit artikel vindt plaats ten aanzien van de betrokkene die op 31 december van het voorgaande jaar *gewezen deelnemer* of *pensioengerechtigde* was. Als de toeslagverlening op een ander moment plaatsvindt dan per 1 januari, dan vindt de toeslagverlening op grond van dit artikel plaats ten aanzien van de betrokkene die op de laatste dag van de voorgaande maand *gewezen deelnemer* of *pensioengerechtigde* was. Toeslagverlening in enig kalenderjaar biedt geen garantie voor toeslagverlening in een volgend kalenderjaar.
4. Het *bestuur* kan besluiten tot het verlenen van extra toeslag over die *pensioenaanspraken* en *pensioenrechten* indien en voor zover in enig kalenderjaar sprake is geweest van een niet volledige toeslagverlening over die *pensioenaanspraken* en *pensioenrechten*, zoals bepaald in lid 1. Het *bestuur* kan besluiten om op een ander moment dan het in de vorige volzin genoemde tijdstip toeslag te verlenen.

9 Overige mogelijkheden

Artikel 39 - Verevening en conversie bij scheiding

1. In geval van echtscheiding, scheiding van tafel en bed of beëindiging van het geregistreerd partnerschap anders dan wegens dood of vermissing kan verevening van pensioen plaatsvinden, indien en voor zover de Wet verevening pensioenrechten bij scheiding (WVPS) van toepassing is, met inachtneming van de voorwaarden in de WVPS en het bepaalde in dit artikel.

De verevening heeft betrekking op het tijdens het huwelijk of het geregistreerde partnerschap opgebouwde ouderdomspensioen.

Het in dit artikel bepaalde is niet van toepassing bij beëindiging van het *niet geregistreerd partnerschap*.

2. De *gewezen partner* verkrijgt uitsluitend een recht op uitbetaling van het te verevenen pensioen jegens het *fonds*, indien het *fonds* binnen twee jaar na het tijdstip van scheiding het wettelijk voorgeschreven meldingsformulier van de (*gewezen*) *deelnemer*, *gepensioneerde* of de *gewezen partner* heeft ontvangen. In afwijking van het hiervoor bepaalde neemt het *fonds* het verzoek tot verevening na twee jaar alleen in behandeling indien het wettelijk voorgeschreven meldingsformulier door zowel de (*gewezen*) *deelnemer* of *gepensioneerde* als de *gewezen partner* is ondertekend.
3. Het recht op uitbetaling betreft de helft van het tijdens het huwelijk of geregistreerde partnerschap opgebouwde ouderdomspensioen en vroegpensioen, tenzij de partners anders zijn overeengekomen of de partners verevening van *pensioenrechten* hebben uitgesloten bij huwelijkse voorwaarden of bij een bij geschrift gesloten overeenkomst met het oog op de scheiding.
4. Naast de mogelijkheid tot verevening van pensioen, kan, in geval van echtscheiding of beëindiging van het geregistreerd partnerschap, het recht op uitbetaling tezamen met het aan de *gewezen partner* toekomende bijzonder partnerpensioen ook worden geconverteerd in een eigen recht op ouderdomspensioen voor de *gewezen partner*, mits wordt voldaan aan de navolgende voorwaarden:
 - a. binnen twee jaar na het tijdstip van scheiding is het wettelijk voorgeschreven meldingsformulier, ondertekend door beide partners, in het bezit gesteld van het *fonds*; en
 - b. met het meldingsformulier genoemd in sub a is meegezonden een gewaarmerkt afschrift of uittreksel van de huwelijkse voorwaarden of de bij geschrift gesloten overeenkomst met het oog op de scheiding die betrekking heeft op de conversie; en
 - c. het *fonds* heeft ingestemd met de conversie.

In aanvulling op het in dit lid onder sub a bepaalde, kan het *fonds* het verzoek tot conversie ook na twee jaar in behandeling nemen.

Conversie is niet van toepassing bij beëindiging van het *niet geregistreerd partnerschap*.

5. Het *fonds* zal slechts instemmen met de conversie indien het recht op ouderdomspensioen van de *gewezen partner* ingaat op de eerste dag van de maand waarin de *gewezen partner* de 68-jarige leeftijd bereikt.
6. Het *fonds* brengt de kosten voor conversie in rekening.

Artikel 40 - Individuele waardeoverdracht

1. Bij individuele beëindiging van de deelneming bij het *fonds*, anders dan door overlijden of het bereiken van de *feitelijke pensioendatum*, zal op verzoek van de *gewezen deelnemer* de waarde van de *pensioenaanspraken* door het *fonds* worden overgedragen aan een andere pensioenuitvoerder, met inachtneming van de geldende voorwaarden en termijnen bij of krachtens de Pensioenwet.
Indien het *fonds* niet verplicht is tot de uitgaande waardeoverdracht, kan het *fonds* aanvullende voorwaarden stellen.
2. Indien na de beëindiging van de deelneming op jaarbasis sprake is van een klein ouderdomspensioen, zoals bepaald in artikel 48 lid 2, heeft het *fonds* het recht om de overdrachtswaarde van de *pensioenaanspraken* van de *gewezen deelnemer* over te dragen aan de andere pensioenuitvoerder onder de voorwaarden als omschreven in artikel 70a van de Pensioenwet. Het bepaalde in dit lid is van toepassing als er sprake is van beëindiging van de deelneming op of na 1 januari 2018.
3. Bij uitgaande waardeoverdracht wordt de waarde rechtstreeks overgedragen naar de andere pensioenuitvoerder. De overdrachtswaarde wordt vastgesteld op grond van de voorgeschreven (reken)regels uit de Pensioenwet.
4. Nadat de uitgaande waardeoverdracht is geëffectueerd, kan door betrokkene geen enkel recht meer worden ontleend aan de periode van deelneming, waarop de overgedragen *pensioenaanspraken* betrekking hadden.
Bij hernieuwde deelneming wordt met die periode ook geen rekening gehouden.
5. Op verzoek van de *deelnemer* werkt het *fonds* mee aan waardeoverdracht naar het *fonds*, met inachtneming van de geldende voorwaarden en termijnen krachtens de Pensioenwet.
Indien het *fonds* niet verplicht is tot de inkomende waardeoverdracht, kan het *fonds* aanvullende voorwaarden stellen. Lid 2 van dit artikel is voor het *fonds* als ontvangende pensioenuitvoerder van overeenkomstige toepassing.
6. De *deelnemer* dient het verzoek tot inkomende waardeoverdracht na aanvang van de deelneming schriftelijk bij het *fonds* in te dienen.
7. Bij inkomende waardeoverdracht wordt de inkomende waarde aangewend ter verkrijging van ouderdoms- en partnerpensioenaanspraken, overeenkomstig de verhouding in dit reglement. De in de vorige volzin beschreven verhouding is anders in het geval er bij de vorige pensioenuitvoerder bijzonder partnerpensioen is achtergebleven.

Indien er vroegpensioenaanspraken worden overgedragen, zal het *fonds* deze *pensioenaanspraken* aanwenden ter verkrijging van ouderdoms- en partnerpensioenaanspraken.

Bij de vaststelling van de waarde van de *pensioenaanspraken* worden de krachtens de Pensioenwet voorgeschreven (reken)regels in acht genomen.
8. De *pensioenaanspraken* die de *deelnemer* als gevolg van inkomende waardeoverdracht verkrijgt, worden verhoogd overeenkomstig het bepaalde in hoofdstuk VIII.

Artikel 41 - Collectieve waardeoverdracht

1. Bij een verzoek van een (niet) *aangesloten werkgever* tot collectieve waardeoverdracht krachtens artikel 83 (en 90) Pensioenwet, beslist het *bestuur* van het *fonds* of de overdracht kan worden geëffectueerd, met inachtneming van de geldende voorwaarden en termijnen krachtens de Pensioenwet.
Het *fonds* kan aanvullende voorwaarden stellen aan de collectieve waardeoverdracht.
2. Uitgangspunt van het *fonds* is dat een collectieve waardeoverdracht niet mag leiden tot verslechtering van de financiële positie van het *fonds*.

10 Premie

Artikel 42 - Premie ouderdoms- en nabestaandenpensioenen

1. De *aangesloten werkgever* is de premie voor de in zijn dienst zijnde *deelnemer* verschuldigd aan het *fonds*. De premie wordt vastgesteld overeenkomstig het bepaalde in het uitvoeringsreglement.
2. De verdeling van de premie tussen *aangesloten werkgever* en *werknemer* wordt jaarlijks vastgesteld door partijen betrokken bij de *cao*.
3. In afwijking van het bepaalde in lid 1 is voor de arbeidsongeschikte *deelnemer* geen premie verschuldigd indien en zolang artikel 28 of 29 van toepassing is, voor dat deel van de premie dat betrekking heeft op de *arbeidsongeschiktheid*. Wel is premie verschuldigd over de *re-integratie-aanvulling* tijdens het tweede ziektejaar.
4. De *deelnemer* is zijn werknemersdeel in de premie verschuldigd aan zijn *aangesloten werkgever*. De *aangesloten werkgever* is verplicht bij elke loonbetaling het in de eerste volzin genoemde werknemersdeel van de premie in te houden op het loon.
5. Bij de premieheffing wordt een kalenderjaar gesteld op 360 dagen en een kalendermaand op 30 dagen.
6. De wijze van premiebetaling door de *aangesloten werkgever* is verder geregeld in het uitvoeringsreglement van het *fonds*.

Artikel 43 - Premie arbeidsongeschiktheidspensioenen

1. De *aangesloten werkgever* is de premie ten behoeve van het WIA-pluspensioen, het WGA-hiaatpensioen en het WIA-excedentpensioen voor zijn dienst zijnde *deelnemer* verschuldigd aan het *fonds*.

De voor een *deelnemer* verschuldigde premie bedraagt een jaarlijks door het *bestuur*, gehoord de adviserend actuaaris, vast te stellen percentage van de grondslag, zoals bepaald in lid 3. Voor een gedeelte van een jaar wordt de premie berekend over een evenredig gedeelte van de grondslag.

2. De verdeling van de premie tussen *aangesloten werkgever* en *werknemer* wordt jaarlijks vastgesteld door partijen betrokken bij de *cao*.
Ten behoeve van de premie voor het WIA-excedentpensioen is de *aangesloten werkgever* niet verplicht een gedeelte in rekening te brengen bij de *werknemer*.

3. Als premiegrondslag voor het WIA-pluspensioen en het WGA-hiaatpensioen geldt het tot het jaarbedrag herleide en op een hele euro naar boven afgeronde *loon*.

Als premiegrondslag voor het WIA-excedentpensioen geldt het tot een jaarbedrag herleide en op een hele euro naar boven afgeronde *loon* zoals dit laatstelijk bij deelneming in de pensioenregeling is of zou zijn vastgesteld, minus het *maximum premieloon*.

4. Het bepaalde in artikel 42 lid 4 tot en met 6 is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 44 - Premie bij vrijwillige voortzetting

1. Bij vrijwillige voortzetting van de deelneming aan de pensioenregeling is de *deelnemer* de premie ten behoeve van de vrijwillige voortzetting verschuldigd aan het *fonds*.
2. De *deelnemer* kan de deelneming aan de pensioenregeling voortzetten, met uitzondering van de arbeidsongeschiktheidspensioenen als bedoeld in hoofdstuk V.

De verschuldigde premie is dan gelijk aan de premie bedoeld in artikel 42, tenzij het *bestuur* gebruik maakt van zijn bevoegdheid andere premiepercentages vast te stellen. Bij afwijking van de premie als bedoeld in artikel 42 wordt betrokken *deelnemer* vooraf geïnformeerd.

3. In het geval de *deelnemer* tevens de navolgende arbeidsongeschiktheidspensioenen – het WIA-pluspensioen, het WIA-excedentpensioen en het WGA-hiaatpensioen vrijwillig voortzet, is de *deelnemer* mede de premie verschuldigd als bedoeld in artikel 43.
4. Het *bestuur* bepaalt op welke wijze, in welke termijnen en op welke tijdstippen de ter zake van de vrijwillige voortzetting verschuldigde premie aan het *fonds* moet worden voldaan.

Artikel 45 - Premie bij een kortere of langere arbeidsduur

1. Onder de normale arbeidsduur wordt verstaan 36 arbeidsuren per week, zoals bepaald in de *cao*.

Bij een kortere arbeidsduur

2. Indien de tussen de *deelnemer* en zijn *aangesloten werkgever* overeengekomen wekelijkse arbeidsduur minder bedraagt dan de normale arbeidsduur, wordt voor de vaststelling van de premie het premiepercentage vermenigvuldigd met een parttime-breuk.

De teller van deze breuk is gelijk aan de op de vaststellingsdatum voor de *deelnemer* geldende wekelijkse arbeidsduur en de noemer aan de normale arbeidsduur.

3. Voor de vaststelling van premie voor de arbeidsongeschiktheidspensioenen als bedoeld in hoofdstuk V geldt het navolgende:
 - de verschillende pensioengrondslagen worden gebaseerd op het daadwerkelijk ontvangen *loon* bij de kortere arbeidsduur;
 - er wordt geen parttime-breuk toegepast.

Bij een langere arbeidsduur

4. Indien er sprake is van een arbeidsduur van meer dan de normale arbeidsduur per week, wordt voor de vaststelling van de premie uitgegaan van het hogere *loon* dat voor de *deelnemer* geldt tot een maximale arbeidsduur van 40 uur.

11 Uitkeren pensioenen

Artikel 46 - Aanvraag en toekenning

1. Toekenning van pensioen geschiedt door het *fonds* na schriftelijke aanvraag door of vanwege de rechthebbende.
2. De aanvraag dient te worden gedaan met behulp van het daarvoor beschikbare aanvraagformulier en onder bijvoeging van de door het *bestuur* nodig geoordeelde stukken.

De aanvraag dient ten minste twee maanden voor de beoogde *feitelijke pensioendatum* in het bezit te zijn van het *fonds*.

3. Het *bestuur* is bevoegd een pensioen uit eigener beweging toe te kennen indien de aanvraag van pensioen achterwege is gebleven.

Artikel 47 - Uitbetaling periodieke uitkeringen

1. Het jaarlijkse pensioen inclusief vakantietoeslag wordt aan de *pensioengerechtigde* door het *fonds* uitgekeerd in twaalf gelijke maandelijks termijnen. Het jaarlijkse pensioen wordt in veelvoud van 12 eurocent naar boven afgerond.
2. Het pensioen gaat in op de eerste van de maand en de uitkering vindt voor het eerst plaats aan het einde van de kalendermaand waarin het pensioen is ingegaan.
3. In afwijking van de voorgaande leden in dit artikel kan het *fonds* onder voorwaarden overgaan tot afkoop, zoals bepaald in de artikelen 48 tot en met 51. Hierdoor worden de periodieke uitkeringen van het pensioen vervangen door de uitkering van een bedrag ineens.
4. Een rechtsvordering tegen het *bestuur* van het *fonds* tot het doen van een uitkering van pensioen verjaart niet bij leven van de *pensioengerechtigde*.

Artikel 48 - Afkoop algemeen

1. In afwijking van artikel 4 lid 4 kan het *fonds* een klein ouderdomspensioen, een klein (bijzonder) partnerpensioen, dan wel klein wezenpensioen afkopen, met inachtneming van het bepaalde in dit artikel en de artikelen 49 tot en met 51 en het bepaalde in de Pensioenwet.
2. Afkoop vindt uitsluitend plaats indien desbetreffende pensioenuitkering op jaarbasis minder bedraagt dan het bij of krachtens de Pensioenwet vastgestelde afkoopbedrag (jaarbedrag 2025: € 613,52) en er ter zake van het bedrag bedoeld in artikel 49 geen procedure tot waardeoverdracht is gestart. De afkoopsom is gelijk aan de contante waarde van het pensioen welke wordt berekend op grond van de actuariële grondslagen en methoden die op het moment van afkoop van de *pensioenaanspraken*, op de pensioenuitkering bij het *fonds* in gebruik zijn, aan de hand van door het *fonds* vast te stellen formules.

3. Na de betaling van de afkoopsom zijn alle *pensioenaanspraken* en/of *pensioenrechten* die in de afkoop zijn betrokken, vervallen.

Artikel 49 - Afkoop klein ouderdomspensioen

1. Bij afkoop van de aanspraak op ouderdomspensioen wordt eveneens de bijbehorende aanspraak op partner- en wezenpensioen afgekocht.
2. Het *fonds* koopt een klein ouderdomspensioen af op de *feitelijke pensioendatum* indien de (*gewezen*) *deelnemer* daarmee instemt.
3. Het *fonds* koopt een klein ouderdomspensioen af indien het *fonds* gedurende vijf jaar na einde deelneming ieder jaar zonder succes heeft geprobeerd om een klein pensioen overeenkomstig artikel 40 over te dragen naar een andere pensioenuitvoerder en de *gewezen deelnemer* daarmee instemt.
4. Het *fonds* informeert de (*gewezen*) *deelnemer* voor de *feitelijke pensioendatum* over de afkoop. Het *fonds* gaat over tot uitbetaling van het afkoopbedrag binnen een termijn van zes maanden na de *feitelijke pensioendatum*. Na afloop van genoemde termijn van zes maanden kan het *fonds* ook nog overgaan tot afkoop als de *gepensioneerde* hiervoor toestemming verleent.
5. Het *fonds* informeert de *gewezen deelnemer* over de afkoop indien het *fonds* gedurende vijf jaar na einde deelneming ieder jaar zonder succes heeft geprobeerd om een klein pensioen over te dragen naar een andere pensioenuitvoerder.

Artikel 50 - Afkoop klein partner- en/of wezenpensioen

1. Het *fonds* informeert de *partner* over de afkoop van het partnerpensioen binnen zes maanden na de ingangsdatum van het partnerpensioen en gaat over tot uitbetaling van het afkoopbedrag binnen genoemde termijn van zes maanden.
Na afloop van genoemde termijn van zes maanden kan het *fonds* uitsluitend nog overgaan tot afkoop als de *partner* hiervoor toestemming verleent.
2. Het *fonds* informeert (de ouder, dan wel voogd van) de wees over het voornemen tot afkoop van het wezenpensioen binnen zes maanden na de ingangsdatum van het wezenpensioen en biedt (de ouder, dan wel voogd van) de wees de mogelijkheid hiertegen bezwaar te maken binnen een door het *fonds* gestelde termijn.
In het geval er geen bezwaar wordt gemaakt, gaat het *fonds* over tot uitbetaling van het afkoopbedrag binnen genoemde termijn van zes maanden.
Na afloop van genoemde termijn van zes maanden kan het *fonds* ook nog overgaan tot afkoop als de (de ouder, dan wel voogd van) de wees hiervoor toestemming verleent.

Artikel 51 - Afkoop klein bijzonder partnerpensioen

Het *fonds* informeert de *gewezen partner* over de afkoop binnen zes maanden na de melding van de scheiding en gaat over tot uitbetaling van het afkoopbedrag binnen genoemde termijn van zes maanden.

Na afloop van genoemde termijn van zes maanden kan het *fonds* uitsluitend nog overgaan tot afkoop als de *gewezen partner* hiervoor toestemming verleent.

12 Informatieverstrekking

Artikel 52 - Verplichtingen van aangesloten werkgevers, (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden

1. De (*aangesloten*) *werkgevers*, de (*gewezen*) *deelnemers*, en degenen die op grond van de statuten en dit pensioenreglement aanspraak op pensioen of een uitkering hebben, zijn verplicht aan het *fonds* de door het *bestuur* voor een goede uitvoering van de statuten en van dit pensioenreglement nodig geachte inlichtingen te verstrekken, respectievelijk bescheiden te overleggen. Dit moet geschieden binnen de door het *bestuur* gestelde termijn. Bij overschrijding van gestelde termijn kan het *fonds* administratiekosten in rekening brengen.
2. De *aangesloten werkgevers* zijn verplicht aan een door het *bestuur* aan te wijzen persoon inzage te verlenen van boeken en bescheiden, waarvan de inzage door het *bestuur* nodig wordt geoordeeld voor een goede uitvoering van de statuten en van dit pensioenreglement.
3. Bij niet voldoening aan het bepaalde in de leden 1 en 2 is het *fonds* bevoegd de nodige gegevens naar beste weten vast te stellen en zijn de betrokkenen aan deze vaststelling gebonden.

Artikel 53 - Verplichte gegevensverstrekking bij ziekte en arbeidsongeschiktheid

1. Bij ziekte en arbeidsongeschiktheid van de *werknemer* is de *aangesloten werkgever* verplicht om opgave te doen van:
 - de *eerste ziektedag*, de ingangsdatum van het tweede ziektejaar en de hersteldatum in het tweede ziektejaar;
 - de hoogte en de periode van de *re-integratie-aanvulling* in het tweede ziektejaar;
 - het *loon* van de *werknemer*, exclusief eventuele structurele bereikbaarheidsdienstvergoedingen;
 - overige informatie die van belang kan zijn bij het bepalen van het recht op en de hoogte van de arbeidsongeschiktheidspensioenen, respectievelijk de premievrije deelneming.
2. De *werknemer* is verantwoordelijk voor het tijdig aanvragen van de arbeidsongeschiktheidspensioenen zoals bedoeld in hoofdstuk V en/of (gedeeltelijke) premievrije deelneming zoals bepaald in artikel 28 of 29 bij het *fonds*.
De aanvraag dient plaats te vinden met behulp van het beschikbare aanvraagformulier.

Steeds dient het aanvraagformulier van de *werknemer* binnen één maand in het bezit van het *fonds* te zijn, nadat de *deelnemer* de schriftelijke beslissing van het *UWV* heeft ontvangen inzake de toekenning van een uitkering ingevolge de *WAO*, respectievelijk de *WIA*.

3. Bij de in lid 2 bedoelde aanvraag verstrekt de *werknemer* achtereenvolgens de volgende gegevens:
 - de *mate van arbeidsongeschiktheid* van de *werknemer*,
 - het *dagloon*, het *vervolgdagloon* of het *maandloon*;
 - de hoogte van de *loondervings-* en/of *vervolguitkering* ingevolge de *WAO*, dan wel de hoogte van de *WGA-uitkering* of *IVA-uitkering* ingevolge de *WIA* van de *werknemer*;
 - de ingangsdatum van genoemde uitkeringen van de *werknemer*;
 - inkomsten uit arbeid of zelfstandig beroep welke de *werknemer* geniet tijdens zijn arbeidsongeschiktheid;
 - overige informatie die van belang kan zijn bij het bepalen van het recht op en de hoogte van de arbeidsongeschiktheidspensioenen, respectievelijk de premievrije deelneming;
 - een kopie van de schriftelijke beslissing van het *UWV* inzake de toekenning van een uitkering ingevolge de *WAO*, respectievelijk de *WIA*.
4. Nadat het *fonds* de aanvraag inwilligt, wordt aan de *werknemer* de van toepassing zijnde arbeidsongeschiktheidspensioenen zoals bedoeld in hoofdstuk V en/of (gedeeltelijke) premievrije deelneming zoals bepaald in artikel 28 of 29 toegekend.
5. De *werknemer* doet opgave van elke wijziging van de in dit artikel genoemde gegevens.
6. De *werknemer* is verplicht op eerste verzoek van het *fonds* inlichtingen of gegevens te verstrekken die nodig zijn voor het bepalen van het recht op en de hoogte van een uitkering ingevolge de arbeidsongeschiktheidspensioenen en/of de premievrije deelneming.
7. De arbeidsongeschiktheidspensioenen, zoals weergegeven in hoofdstuk V, kunnen pas tot uitbetaling komen nadat het *fonds* op grond van de hiervoor genoemde gegevens heeft vastgesteld dat de *werknemer* hierop recht heeft.
8. Ingeval van te late gegevensverstrekking is het *fonds* in bijzondere gevallen bevoegd te bepalen dat de uitkering pas wordt uitbetaald vanaf het moment dat alle benodigde gegevens zijn verstrekt.
9. Indien de *werknemer* en/of *aangesloten werkgever* onjuiste of onvolledige gegevens aan het *fonds* heeft verstrekt, zal het *fonds* de uitkering opnieuw berekenen en in overeenstemming brengen met de juiste gegevens.

Indien op grond van onvolledige of onjuiste gegevensverstrekking het recht op een uitkering ingevolge de arbeidsongeschiktheidspensioenen en/of de premievrije deelneming in het verleden verkeerd is vastgesteld, en op basis daarvan te veel aan de *werknemer* is betaald, is het *fonds* bevoegd het ten onrechte te veel betaalde terug te vorderen van de *werknemer*. Het ten onrechte te weinig betaalde zal door het *fonds* alsnog aan de *werknemer* worden betaald.

10. De *deelnemer* is verantwoordelijk voor de tijdigheid en juistheid van de aanvraag en de opgave(n) van elke wijziging in de gegevens, welke de *deelnemer* aan de *aangesloten werkgever* en het *fonds* verstrekt.

Artikel 54 - Informatieverstrekking door het fonds algemeen

1. Het *fonds* zorgt ervoor dat de (*gewezen*) *deelnemer*, de (*gewezen*) *partner*, de *pensioengerechtigde* en overige belanghebbenden kennis kunnen nemen van de statuten, de pensioenreglementen en het uitvoeringsreglement van het *fonds*.
2. De informatieverstrekking van het *fonds* aan de (*gewezen*) *deelnemer* en *gepensioneerde* die zich in een andere EU-lidstaat vestigen, komt ten minste overeen met de informatieverstrekking aan de (*gewezen*) *deelnemer* en *gepensioneerde* die in Nederland blijven.
3. Het *fonds* kan kosten in rekening brengen indien de (*gewezen*) *deelnemer* tussentijds verzoekt om een opgave van zijn opgebouwde *pensioenaanspraken*, mits het *fonds* de (*gewezen*) *deelnemer* hierover vooraf informeert.
De opgave wordt binnen drie maanden nadat het verzoek is ontvangen, verstrekt.

Artikel 55 - Informatieverstrekking door het fonds op verzoek

1. Op verzoek van de (*gewezen*) *deelnemer*, *gewezen partner* of de *pensioengerechtigde* verstrekt het *fonds* in ieder geval het voor hem geldende pensioenreglement, het uitvoeringsreglement, het jaarverslag en de jaarrekening, de verklaring inzake beleggingsbeginselen, informatie over de dekkingsgraad van het *fonds* of een tussentijdse opgave van zijn opgebouwde *pensioenaanspraken*, overeenkomstig artikel 46 Pensioenwet.
2. Het *fonds* kan kosten in rekening brengen indien de (*gewezen*) *deelnemer* tussentijds verzoekt om een opgave van zijn opgebouwde *pensioenaanspraken*, mits het *fonds* de (*gewezen*) *deelnemer* hierover vooraf informeert.
De opgave wordt binnen drie maanden nadat het verzoek is ontvangen, verstrekt.

Artikel 56 - Informatie aan (gewezen) deelnemer bij aanvang of beëindiging deelneming

1. Binnen drie maanden na aanvang van de deelneming informeert het *fonds* de *deelnemer* over de kenmerken van de pensioenregeling en over persoonlijke omstandigheden die een actie van de *deelnemer* kunnen vergen.

De voorgaande volzin is niet van toepassing indien de *deelnemer* binnen zes maanden na het einde zijn deelneming opnieuw als *deelnemer* wordt aangemeld.

In dat geval informeert het *fonds* de *deelnemer* over zijn aanmelding en eventuele tussentijdse relevante wijzigingen die hebben plaatsgevonden.

2. Bij beëindiging van de deelneming bij het *fonds* verstrekt het *fonds* aan de *gewezen deelnemer* een opgave van de tot dat moment opgebouwde *pensioenaanspraken* op grond van het pensioenreglement, informatie over toeslagverlening, informatie die van belang is in het kader van de beëindiging van de deelneming, informatie die betrekking heeft op het functioneren van het *fonds* en informatie over vermindering van *pensioenaanspraken* en *pensioenrechten* op grond van artikel 134 Pensioenwet.

Artikel 57 - Informatie aan de deelnemer

1. Jaarlijks verstrekt het *fonds* een krachtens artikel 38 van de Pensioenwet voorgeschreven uniform pensioenoverzicht aan de *deelnemer*, dat in ieder geval informatie bevat over:
 - zijn opgebouwde *pensioenaanspraken*;
 - de pensioenleeftijd, de premie en de dekkingsgraad;
 - toeslagverlening;
 - de waardeaan groei van de *pensioenaanspraken* van het voorafgaande kalenderjaar vanaf het jaar 2001 als bedoeld in artikel 3.127 Wet op de inkomstenbelasting 2001 en de daarop berustende bepalingen; en
 - informatie over vermindering van *pensioenaanspraken* en *pensioenrechten* op grond van artikel 134 Pensioenwet.
2. Het *fonds* informeert de *deelnemer* binnen drie maanden na een relevante wijziging in het pensioenreglement over de wijziging en de mogelijkheid om het gewijzigde pensioenreglement op te vragen bij het *fonds*.
3. Het *fonds* verstrekt aan de *deelnemer* voorafgaand aan de deelneming in een vrijwillige pensioenregeling bij het *fonds* informatie inzake de (vrijwillige) aanvullende regeling.

Artikel 58 - Informatie aan de gewezen deelnemer

1. Na afloop van ieder kalenderjaar verstrekt de Stichting de *gewezen deelnemer* ingevolge artikel 40 van de Pensioenwet informatie over:
 - een opgave van zijn opgebouwde *pensioenaanspraken*;
 - de pensioenleeftijd en de dekkingsgraad;
 - toeslagverlening;
 - een opgave van de waardeaan groei van de *pensioenaanspraken* van het voorafgaande kalenderjaar vanaf het jaar 2001 als bedoeld in artikel 3.127 Wet op de inkomstenbelasting 2001 en de daarop berustende bepalingen; en
 - vermindering van de *pensioenaanspraken* en *pensioenrechten* op grond van artikel 134 van de Pensioenwet.
2. Het *fonds* informeert de *gewezen deelnemer* binnen drie maanden na een wijziging van het toeslagbeleid over die wijziging.

Artikel 59 - Informatie aan de pensioengerechtigde

1. Op de *feitelijke pensioendatum* verstrekt het *fonds* aan de *pensioengerechtigde* een opgave van zijn *pensioenrecht* en de opgebouwde aanspraak op *nabestaandenpensioen*, informatie over toeslagverlening, informatie over vermindering van *pensioenaanspraken* en *pensioenrechten* op grond van artikel 134 Pensioenwet en informatie die voor degene die *pensioengerechtigde* wordt in het kader van zijn of haar pensioeningang van belang is.
De in de vorige volzin genoemde informatie verstrekt het *fonds* vervolgens jaarlijks aan de *pensioengerechtigde*.
2. Het *fonds* informeert de *pensioengerechtigde* binnen drie maanden na een wijziging van het toeslagbeleid over die wijziging.

Artikel 60 - Informatie aan de gewezen partner

1. Bij scheiding verstrekt het *fonds* aan de *gewezen partner* een opgave van de opgebouwde aanspraak op bijzonder partnerpensioen, informatie over toeslagverlening, informatie die van belang is in het kader van de scheiding en informatie over vermindering van *pensioenaanspraken* en *pensioenrechten* op grond van artikel 134 Pensioenwet.
De in de vorige volzin genoemde opgave en informatie over toeslagverlening verstrekt het *fonds* vervolgens ten minste één keer in de vijf jaar.
2. Het *fonds* verstrekt aan de *gewezen partner* tevens een opgave van de ouderdomspensioenaanspraken die tijdens het huwelijk of het geregistreerde partnerschap zijn opgebouwd, mits verevening heeft plaatsgevonden.
3. In het geval conversie heeft plaatsgevonden op grond van de Wet verevening pensioenrechten bij scheiding verstrekt het *fonds* aan de *gewezen partner* een opgave van het eigen recht op ouderdomspensioen.
4. Het *fonds* informeert de *gewezen partner* binnen drie maanden na een wijziging van het toeslagbeleid over die wijziging.

Artikel 61 - Informatie aan het verantwoordingsorgaan

Het *fonds* informeert elk kwartaal schriftelijk het verantwoordingsorgaan wanneer er sprake is van een premieachterstand ter grootte van 5% van het totale door het *fonds* te ontvangen jaarpremie en tevens niet wordt voldaan aan de bij of krachtens artikel 131 Pensioenwet geldende eisen inzake het minimaal vereist eigen vermogen van het *fonds*.

13 Vrijstelling wegens gemoedsbezwaren

Artikel 62 - Verlenen vrijstelling

1. De *deelnemer* die gemoedsbezwaren heeft tegen iedere vorm van verzekering, kan op zijn verzoek door het *bestuur* worden vrijgesteld van de verplichting tot naleving van het bij of krachtens de statuten en dit pensioenreglement te zijnen aanzien bepaalde. Dit geldt ook voor de *aangesloten werkgever* met rechtspersoonlijkheid, waarbij natuurlijke personen betrokken zijn die zodanige bezwaren hebben.
2. Bij de indiening van het verzoek moet gebruik worden gemaakt van een door het *bestuur* vastgestelde modelverklaring. Uit deze verklaring blijkt, dat degene die de verklaring indient overwegende gemoedsbezwaren heeft tegen iedere vorm van verzekering en daarom noch zichzelf noch iemand anders, noch zijn eigendommen heeft verzekerd.
3. Het verzoek om vrijstelling van een *aangesloten werkgever* met rechtspersoonlijkheid moet worden ingediend door het daartoe bevoegde orgaan van de rechtspersoon onder overlegging van een verklaring, waaruit blijkt dat de natuurlijke personen, die deel uitmaken van dat orgaan, in meerderheid overwegende gemoedsbezwaren hebben. Bij het verzoek moet een gewaarmerkt afschrift worden overgelegd van de statuten van de rechtspersoon en van de notulen van de vergadering waarin het besluit tot het aanvragen van de vrijstelling is genomen.
4. De vrijstelling wordt door het *bestuur* verleend, indien de verklaring naar zijn mening overeenkomstig de waarheid is. Aan degene, die heeft verklaard geen gemoedsbezwaren te hebben tegen de nakoming van de hem als werkgever opgelegde verplichtingen, kan op die grond een vrijstelling van de hem anders dan in zijn hoedanigheid van werkgever opgelegde verplichtingen niet worden geweigerd. Van de verleende vrijstelling wordt een bewijs uitgereikt.
5. Aan de vrijstelling kunnen voorwaarden worden verbonden, welke noodzakelijk zijn in verband met de administratie van het *fonds*. Een vrijgestelde werkgever is verplicht te zorgen, dat (een afschrift van) de hem verleende vrijstelling wordt en blijft opgehangen op een plaats, welke vrij toegankelijk is voor alle in zijn dienst zijnde *werknemers*, zodat door hen op gemakkelijke wijze kan worden kennisgenomen van de verleende vrijstelling.

Artikel 63 - Spaarbijdragen

1. Ieder, die vrijstelling heeft wegens gemoedsbezwaren, is de bijdrage welke hij zonder vrijstelling zou moeten betalen aan het *fonds* verschuldigd in de vorm van spaarbijdragen. Dat geldt ook voor een aangesloten werkgever, die geen vrijstelling heeft en die een *deelnemer* in dienst heeft die wel een vrijstelling heeft.

2. Een *deelnemer*, die geen vrijstelling heeft en in dienst is van een *aangesloten werkgever*, die wel vrijstelling heeft, is de door hemzelf verschuldigde premiebijdragen rechtstreeks aan het *fonds* verschuldigd. Deze bijdragen geven recht op een evenredig deel van de *pensioenaanspraken*, waarop recht zou hebben bestaan, indien aan zijn werkgever geen vrijstelling zou zijn verleend. Voor een dergelijke *deelnemer* wordt de pensioenregeling volledig van kracht, indien hij aan het *fonds* heeft gevraagd om ook de door zijn werkgever voor hem betaalde en nog te betalen spaarbijdragen aan te merken als premiebijdragen in plaats van als spaarbijdragen.

Artikel 64 - Spaarrekening en spaartegoed

1. De ingevolge artikel 63 voor een *deelnemer* betaalde spaarbijdragen, met uitzondering van de spaarbijdragen bedoeld in lid 2 van genoemd artikel, worden geboekt op een op naam van de *deelnemer* gestelde spaarrekening. Dit betreft een pensioen vervangende spaarregeling voor gemoedsbezwaarden met een ontheffing als bedoeld in artikel 64 van de Wet financiering sociale verzekeringen.
2. Het saldo daarvan wordt verhoogd met rente. Deze rente is gelijk aan het 10-jaars gemiddeld voortschrijdend rendement van het vermogen van het *fonds* tot en met het voorafgaande boekjaar, waarover de rentebijbeschrijving plaats heeft, verminderd met een half procent en daarna naar beneden afgerond op een veelvoud van een decimaal. Indien de in de vorige volzin omschreven renteberekening in enig jaar leidt tot een negatieve rentevergoeding, wordt deze op nihil gesteld. Een negatieve rentevergoeding van enig jaar wordt verrekend met de rentevergoeding in het dan wel de daaropvolgende ja(a)r(en).

Het spaartegoed wordt aangewend voor ouderdomspensioen, partnerpensioen en wezenpensioen.

3. Het *bestuur* kan bij een laag spaartegoed, aan het maandelijks uit te keren bedrag een minimum verbinden dat is afgeleid van het grensbedrag voor afkoop wegens een klein pensioen als bedoeld in Pensioenwet.
4. Het voor ouderdomspensioen, partnerpensioen en wezenpensioen bestemde spaartegoed wordt in maandelijks termijnen uitgekeerd, vanaf de eerste dag van de maand, waarin de *deelnemer* 68 jaar wordt gedurende 25 jaar. Bij overlijden van de *deelnemer* worden de resterende uitkeringen gedurende de resterende periode uitgekeerd aan de *partner*, dan wel bij diens afwezigheid aan de wezen als bedoeld in en overeenkomstig artikel 18, eerste lid, onderdeel a, onder 3°, van de Wet op de Loonbelasting. Indien er geen *partner* en geen wezen zijn, wordt het nog niet tot uitkering gekomen spaartegoed aangewend voor een eenmalige uitkering aan de erfgenamen.
5. Bij overlijden van de *deelnemer* voordat de uitkeringen zijn ingegaan, worden de spaartegoeden in maandelijks termijnen gedurende de perioden genoemd in lid 4 van dit artikel aan de *partner*, dan wel bij diens afwezigheid aan de wezen. Indien er geen *partner* en geen wezen zijn, worden de spaartegoeden aangewend voor een eenmalige uitkering aan de erfgenamen.

Artikel 65 - Van kracht worden pensioenregeling

Indien de *deelnemer*, die geen vrijstelling heeft en die geen verzoek had gedaan als bedoeld in artikel 62 lid 2 uit dienst treedt van de *aangesloten werkgever* die wel vrijstelling heeft, wordt voor hem de pensioenregeling volledig van kracht. Hetzelfde geldt als een dergelijke *deelnemer* overlijdt of de *feitelijke pensioendatum* bereikt. Het op zijn naam geboekte spaarsaldo vervalt en de voor hem betaalde spaarbijdragen worden als voor hem betaalde premie beschouwd.

Artikel 66 - Intrekking vrijstelling

1. Het *bestuur* is verplicht de vrijstelling in te trekken:
 - a. indien de betrokkene dit verzoekt;
 - b. indien naar zijn oordeel de gemoedsbezwaren op grond waarvan de vrijstelling is verleend niet langer geacht kunnen worden te bestaan.

Het *bestuur* is bevoegd een vrijstelling in te trekken, indien de betrokkene de daarbij gestelde voorwaarden niet of niet behoorlijk naleeft.

2. Onverminderd het bepaalde in het vorige lid vervalt de vrijstelling, welke is verleend aan een rechtspersoon, na verloop van vijf jaar na de datum van ingang van de vrijstelling. Met ingang van de datum, waarop een vrijstelling is vervallen kan een nieuwe vrijstelling worden verleend.
3. Door de intrekking of het wegvallen van de vrijstelling wordt voor de betrokkene de pensioenregeling volledig van kracht. Het op zijn naam geboekte spaarsaldo vervalt en de voor hem betaalde spaarbijdragen worden beschouwd als voor hem betaalde premie.

14 Overgangsbepalingen

Artikel 67 - Overgangsbepalingen

Overgangsbepaling 2006

1. Voor *deelnemers* die *deelnemer* waren in de zin van het pensioenreglement dat vóór 1 januari 2006 van toepassing was en die op 1 januari 2006 nog niet de leeftijd van 20 jaar hebben bereikt, vangt de deelneming bij het *fonds* aan per 1 januari 2006.

Dit pensioenreglement is van toepassing vanaf 1 januari 2006 en heeft betrekking op de pensioenopbouw vanaf 1 januari 2006, met inachtneming van het bepaalde in de volgende leden en artikel 68.

2. De aanspraken op vroegpensioen die de (*gewezen*) *deelnemer* tot en met 31 december 2005 heeft opgebouwd uit hoofde van het (Vroeg)pensioenreglement 2003, inclusief de opgebouwde aanspraken op vroegpensioen uit hoofde van een aanvullende werkgeversmodule of pensioensparen, en die per 1 januari 2006 niet zijn uitgeruild voor een ouderdomspensioen en partnerpensioen, zijn per 1 januari 2014 sekseonafhankelijk en collectief actuariael neutraal omgezet naar aanspraken op ouderdomspensioen met een standaardingsdatum zoals bepaald in artikel 8 lid 6 sub a en partnerpensioen.

Deze uitruil mag ertoe leiden dat de fiscale begrenzingsen voor het ouderdomspensioen en partnerpensioen als bedoeld in de Wet op de loonbelasting 1964 worden overschreden.

De uit de uitruil verkregen aanspraken op ouderdomspensioen en partnerpensioen worden behandeld als opgebouwde aanspraken in de zin van dit pensioenreglement en worden conform het bepaalde in hoofdstuk VIII verhoogd.

3. Voor de *deelnemer* die in 2005 de 55-jarige leeftijd bereikte en die in 2005 (een deel van) het vroegpensioen conform het (Vroeg)pensioenreglement 2003 heeft laten ingaan, zal de voortzetting van de opbouw van ouderdomspensioen, partnerpensioen en wezenpensioen met ingang van 1 januari 2006 jaarlijks plaatsvinden op basis van 2,25% van de pensioengrondslag, met ingang van 1 januari 2014 voor het ouderdomspensioen respectievelijk het partnerpensioen op basis van 2,15% respectievelijk 1,51% van de pensioengrondslag, met ingang van 1 januari 2015 op basis van 1,875% respectievelijk 1,313% van de pensioengrondslag. De voortzetting eindigt per de eerste dag van de maand waarin de *deelnemer* de 65-jarige leeftijd bereikt of eerder bij overlijden.

In afwijking van het bepaalde in artikel 42 lid 4 zal het aandeel van de *deelnemer* in de premie door het *fonds* worden ingehouden op het vroegpensioen. Het resterende deel van de premie komt voor rekening van het *fonds*.

Voor het overige zijn de bepalingen van dit pensioenreglement - zoveel mogelijk - van overeenkomstige toepassing.

Overgangsbepaling 2009

4. De regeling inzake het arbeidsongeschiktheidspensioen, zoals vastgelegd in het tot 19 juni 2009 geldende artikel 21 van het Pensioenreglement Flexpensioenregeling 2007 blijft van kracht voor de arbeidsongeschikte *deelnemers* die onder de *WAO* vallen en die nog aanspraak maken of kunnen maken op arbeidsongeschiktheidspensioen en/of eindejaarsuitkering uit hoofde van bovengenoemde regeling. Per 1 januari 2015 is artikel 21 lid 9 van het Pensioenreglement Flexpensioenregeling 2007 niet langer van kracht voor de in de eerste volzin genoemde *deelnemers*.

Overgangsbepaling 2014

5. De regeling inzake het WGA-hiaatpensioen, zoals vastgelegd in het tot 1 januari 2014 geldende artikel 22 van het Flexpensioenreglement, blijft van kracht voor de arbeidsongeschikte *deelnemers* waarvan de eerste ziektedag was gelegen vóór 1 januari 2014.

Artikel 68 - Overgangsbepaling 2006; voorwaardelijke regeling

1. De *deelnemer* die op grond van de tot en met 31 december 2005 van toepassing zijnde Ingroei-VUT-regeling als bedoeld in het Reglement van Stichting VUT-fonds voor de Woningcorporaties voor uittreding in aanmerking kon komen, heeft recht op een voorwaardelijke aanspraak op extra ouderdomspensioen en partnerpensioen, met inachtneming van het bepaalde in dit artikel.
2. Uitsluitend bij een onafgebroken dienstverband op 31 december 2020 of, indien de *deelnemer* aan de voorwaarden daartoe voldoet, op de eerdere *feitelijke pensioendatum* van de in lid 1 bedoelde *deelnemer*, wordt de voorwaardelijke aanspraak op extra ouderdomspensioen en partnerpensioen ingekocht. Dit gebeurt op basis van de fiscale ruimte over diensttijd gelegen vóór 31 december 2005, waaronder begrepen extra (fictieve) diensttijd uit waardeoverdracht.
Indien de *feitelijke pensioendatum* als gevolg van toepassing van artikel 17 of 18 van dit reglement zich voordoet vóór de eerste van de maand waarin de 68-jarige leeftijd wordt bereikt dan wel de eerdere *AOW-ingangsdatum*, wordt de voorwaardelijke aanspraak enkel vervroegd ingekocht voor dat deel dat het dienstverband wordt beëindigd, overeenkomstig de bedoeling van de tot en met 31 december 2005 van toepassing zijnde Ingroei-VUT-regeling als bedoeld in lid 1 van dit artikel. Hiertoe verklaart de *deelnemer* schriftelijk dat hij het arbeidzame leven per de vervroegde datum beëindigt in dezelfde mate als waarin hij het pensioen vervroegd laat ingaan en niet voornemens is de arbeid weer te hervatten. Voor zover de aanspraak niet op de *feitelijke pensioendatum* is ingekocht, wordt de voorwaardelijke aanspraak ingekocht op het moment dat en voor zover de *deelnemer* het arbeidzame leven beëindigt, op de eerste van de maand waarin de 68-jarige leeftijd wordt bereikt, of uiterlijk op 31 december 2020.

Voor het onafgebroken dienstverband gelden de voorwaarden van artikel 6 en 15 van de in lid 1 genoemde Ingroei-VUT-regeling. Met dien verstande dat indien de deelneming weer wordt hervat binnen drie maanden na de beëindiging van de deelneming, de beide deelnemingsperioden als één worden samengevoegd.

3. Er bestaat niet langer recht op een voorwaardelijke aanspraak op extra ouderdomspensioen en partnerpensioen voor de betrokken *deelnemer* indien op de *feitelijke pensioendatum* waarbij inbegrepen het latere moment van inkoop en ingang, dan wel op 31 december 2020 een van de volgende situaties van toepassing is:
 - de *deelnemer* valt onder een *afvloeiingsregeling*, waaronder mede wordt verstaan ontslag met tussenkomst van de kantonrechter;
 - de *deelnemer* valt onder een *non-activiteitsregeling*;
 - de *deelnemer* is op staande voet ontslagen.

Indien de *deelnemer* op de *feitelijke pensioendatum* een uitkering ontvangt op grond van de WIA of WAO, is artikel 25 inzake anticumulatie bij arbeidsongeschiktheid van dit reglement van toepassing op het in lid 2 bedoelde ingekochte pensioen.

4. De voorwaardelijke aanspraak op extra ouderdomspensioen en partnerpensioen wordt gebaseerd op maximaal 75% van de waarde van het ingroeirecht dat de *deelnemer* op zijn 60-jarige leeftijd zou zijn toegekend - op basis van de uitgangspunten per 31 december 2005 - omgerekend voor extra ouderdomspensioen en partnerpensioen. De voorwaardelijke aanspraak op extra ouderdomspensioen is per 1 januari 2014 sekseonafhankelijk en collectief actuarieel neutraal omgezet naar een voorwaardelijke aanspraak op extra ouderdomspensioen met een standaardingsdatum zoals bedoeld in artikel 8 lid 6 sub a en vervolgens per 1 januari 2018 sekseonafhankelijk en collectief actuarieel neutraal omgezet naar een voorwaardelijke aanspraak op extra ouderdomspensioen met een standaardingsdatum zoals bepaald in artikel 8 lid 6 sub b. De voorwaardelijke aanspraak op extra partnerpensioen is niet gewijzigd door de omzetting van de voorwaardelijke aanspraak op ouderdomspensioen.
De hoogte van de voorwaardelijke aanspraak op extra ouderdomspensioen en partnerpensioen wordt in vier stappen van 10% van de voorwaardelijke pensioenaanspraak op 1 januari 2016 - eventueel nadien met toeslagen verhoogd- verminderd per 1 april 2016, 1 april 2017, 1 april 2018 en 1 april 2019. De per 1 januari van enig jaar resterende voorwaardelijke aanspraak wordt jaarlijks verhoogd conform het bepaalde in hoofdstuk VIII.

5. De wettelijk voorgeschreven tekst inzake de voorwaardelijke aanspraken als bedoeld in dit artikel luidt als volgt:
Het pensioen dat voor de *deelnemer* zal worden ingekocht omdat hij in het verleden gedurende de dienstverband(en) een of meer perioden heeft gehad waarin minder pensioen is opgebouwd dan op grond van de fiscale regelgeving mogelijk is, wordt pas opgebouwd op het moment dat en voor zover de toegezegde aanspraken zijn gefinancierd. Wanneer de deelname aan de pensioenregeling eindigt voordat deze aanspraken (volledig) zijn gefinancierd, heeft de *deelnemer* alleen recht op het op dat moment gefinancierde en opgebouwde deel van deze *pensioenaanspraken*. Indien bij beëindiging van de deelname aan de pensioenregeling nog geen toegezegd pensioen over verstreken dienstjaren voor de *deelnemer* is ingekocht en opgebouwd, heeft hij dus ook geen recht op dit deel van de toezegging. Als aan de *deelnemer* is toegezegd dat *pensioenaanspraken* over verstreken dienstjaren worden ingekocht, dan moeten deze uiterlijk binnen vijftien jaren nadat de toezegging is gedaan, zijn gefinancierd. Wanneer de *deelnemer* binnen die vijftien jaar met pensioen zou gaan, moeten de in te kopen *pensioenaanspraken* al eerder zijn gefinancierd, namelijk uiterlijk op het moment van pensionering. Een eenmaal gedane toezegging tot inkoop van aanspraken over het verleden kan in beginsel niet worden ingetrokken of gewijzigd.

6. Het bestuur heeft, ten aanzien van de deelnemers als bedoeld in lid 1 van dit artikel die voldoen aan de voorwaarden als omschreven in lid 2 van dit artikel, besloten het extra ouderdomspensioen en partnerpensioen definitief toe te kennen op 31 december 2020. De hoogte van het extra ouderdomspensioen en partnerpensioen is (mede) bepaald door de omvang van de deelneming op 31 december 2020.

15 Slotbepalingen

Artikel 69 - Vermindering pensioenaanspraken en pensioenrechten

1. Indien wordt voldaan aan de voorwaarden, zoals vastgelegd in lid 2, kan het *bestuur*, gehoord de adviserend actuaris, besluiten tot vermindering van de bij het *fonds* opgebouwde *pensioenaanspraken* en *pensioenrechten*.
2. Het *fonds* kan opgebouwde *pensioenaanspraken* en *pensioenrechten* uitsluitend verminderen indien:
 - a. het *fonds* gezien de beleidsdekkingsgraad niet voldoet aan de bij of krachtens artikel 131 Pensioenwet gestelde eisen ten aanzien van het minimaal vereist eigen vermogen of de bij of krachtens artikel 132 Pensioenwet gestelde eisen ten aanzien van het vereist eigen vermogen;
 - b. het *fonds* niet in staat is binnen een redelijke termijn te voldoen aan artikel 131 of artikel 132 Pensioenwet zonder dat de belangen van (*gewezen*) *deelnemers*, *pensioengerechtigden*, andere aanspraakgerechtigden of de (*aangesloten*) *werkgever* onevenredig worden geschaad; en
 - c. alle overige beschikbare sturingsmiddelen, met uitzondering van het beleggingsbeleid, zijn ingezet zoals uitgewerkt in het herstelplan, bedoeld in artikel 138 of artikel 139 Pensioenwet.
3. Een vermindering van de *pensioenaanspraken* zoals bedoeld in lid 1 zal voor iedere (*gewezen*) *deelnemer* en overige belanghebbenden worden bepaald naar evenredigheid van hun aanspraken ten tijde van de vermindering.
Het *bestuur* is bevoegd de *pensioenrechten* geheel of ten dele van de vermindering uit te zonderen.
4. Bij de vermindering van de *pensioenaanspraken* en/of *pensioenrechten* behartigt het *bestuur* de belangen van de (*gewezen*) *deelnemers*, *pensioengerechtigden* en overige belanghebbenden op evenwichtige wijze.
5. Het *fonds* informeert de (*gewezen*) *deelnemers*, *pensioengerechtigden* en de (*aangesloten*) *werkgever* onverwijld schriftelijk over het besluit tot vermindering van *pensioenaanspraken* en *pensioenrechten*, als bedoeld in lid 1.
6. De vermindering, bedoeld in lid 1, kan op zijn vroegst drie maanden nadat de *pensioengerechtigden* hierover zijn geïnformeerd en een maand nadat (*gewezen*) *deelnemers*, *pensioengerechtigden*, de (*aangesloten*) *werkgever* en De Nederlandsche Bank hierover zijn geïnformeerd, worden gerealiseerd.
7. Het *bestuur* is bevoegd de vermindering van de *pensioenaanspraken* en *pensioenrechten* geheel of gedeeltelijke ongedaan te maken.

Artikel 70 - Fiscaal slotartikel

1. De pensioenregeling van het *fonds*, zoals vastgelegd in dit pensioenreglement, is opgesteld in overeenstemming met de voorgeschreven voorwaarden en binnen de (kwantitatieve) begrenzings van de Wet op de loonbelasting 1964.
2. In de pensioenregeling van het *fonds*, zoals vastgelegd in dit pensioenreglement, kunnen niet meer *pensioenaanspraken* worden opgebouwd dan binnen de begrenzings van de Wet op de loonbelasting 1964 mogelijk is.
3. Indien vast komt te staan dat de pensioenregeling van het *fonds* niet voldoet aan het bepaalde in de Wet op de loonbelasting 1964 zal de regeling onverwijld en met terugwerkende kracht worden aangepast, zodat de regeling wel voldoet.

Aan de onderdelen van de pensioenregeling zoals die luiden voor de aanpassing van de regeling, kunnen geen rechten of aanspraken worden ontleend.

Artikel 71 - Klachten

1. Een (*gewezen*) *deelnemer*, *pensioengerechtigde* of andere belanghebbende die een klacht heeft, heeft het recht deze in te dienen.
2. Een klacht is iedere uiting van ontevredenheid jegens het *fonds* door een belanghebbende.
3. Een geëscaleerde klacht is een klacht die in eerste aanleg niet naar tevredenheid van de belanghebbende is opgelost en die in tweede instantie intern door het *fonds* wordt behandeld.
4. De klachtenprocedure staat omschreven in de klachtenregeling van het *fonds*. De klachtenregeling is te raadplegen op de website van het *fonds*.

Artikel 72 - Geschillen

1. Een (*gewezen*) *deelnemer*, *pensioengerechtigde* of andere belanghebbende kan een geschil voorleggen aan een externe instantie, zoals de Ombudsman Pensioenen. Per 1 januari 2024 betreft dit de externe geschilleninstantie, zoals bedoeld bij of krachtens de Pensioenwet.
2. Een geschil is een klacht over de uitvoering van dit pensioenreglement die, na het doorlopen van de volledige interne klachtenprocedure van het *fonds*, niet is opgelost, geheel of gedeeltelijk door het *fonds* is afgewezen of waarvan de procestermijn met inachtneming van het bepaalde bij of krachtens de Pensioenwet is verstreken.
3. Een (*gewezen*) *deelnemer*, *pensioengerechtigde* of andere belanghebbende heeft daarnaast altijd de mogelijkheid zich tot de burgerlijke rechter te wenden.

Artikel 73 - Gevallen waarin het reglement niet voorziet

In de gevallen waarin dit reglement niet voorziet, beslist het *bestuur*.

Artikel 74 - Hardheidsclausule

1. Het *bestuur* is bevoegd om in bijzondere gevallen af te wijken van dit reglement, indien en voor zover de toepassing van een bepaling naar zijn oordeel leidt tot een onredelijke uitkomst, gelet op het doel of de strekking van die bepaling.
2. Een beroep op de hardheidsclausule dient schriftelijk te worden ingediend bij het *bestuur*.
3. Het beroep op de hardheidsclausule moet bevatten:
 - a. de naam en het adres van de betrokkene;
 - b. een dagtekening;
 - c. een omschrijving van het beroep op de hardheidsclausule;
 - d. de redenen voor het standpunt van betrokkene inclusief bijzondere omstandigheden; en
 - e. het verzochte besluit.
4. Indien de (*gewezen*) *deelnemer*, *pensioengerechtigde* of andere belanghebbende verzoekt om gehoord te worden bij een beroep op de hardheidsclausule, zal het *bestuur* besluiten door wie de betrokken (*gewezen*) *deelnemer*, *pensioengerechtigde* of andere belanghebbende gehoord zal worden.

Artikel 75 - Wajong

1. De uitkering die de *deelnemer* ontvangt op grond van de *Wajong* wordt voor de toepassing van dit reglement voor zover mogelijk gelijkgesteld met een *WGA-* of *IVA-uitkering* ingevolge de *WIA*.
2. Voor een *deelnemer* die een uitkering op grond van de *Wajong* ontvangt wordt de *mate van arbeidsongeschiktheid* die reeds op de datum waarop de deelneming laatstelijk aanving bij het *fonds* in aanmerking genomen, tenzij dan wel voor zover, er recht is op premievrije deelneming en/of arbeidsongeschiktheidspensioen in een pensioenregeling bij een andere pensioenuitvoerder.

Artikel 76 - Inwerkingtreding

Dit reglement is in werking getreden op 1 januari 2006 en is laatstelijk gewijzigd op 4 december 2024. De wijziging van artikel 37 en 38 hebben terugwerkende kracht tot 31 december 2023. In afwijking hiervan treedt artikel 19B van dit reglement in werking op 1 juli 2025 dan wel de latere datum van inwerkingtreding van de Wet herziening bedrag ineens.